

DEN
NORSKE
OPERA
&
BALLETT

FOTO / CATHRINE WESSEL

H.M. DRONNING SONJA

Den Norske Opera & Balletts høye beskytter

INNHOOLD

I FORVANDLINGENS TEGN	5
STYRETS BERETNING & REGNSKAP	
STYRETS BERETNING	8
RESULTAT	14
BALANSE	15
NOTER	18
KONTANTSTRØMOPPSTILLING	24
REVISJONSBERETNING	25
VIRKSOMHETEN	
PROSJEKT NYTT OPERAHUS	28
ÅPNINGEN AV NORGES NYE OPERAHUS	33
TALL FOR FORESTILLINGER, KONSERTER OG PUBLIKUMSBESØK	34
NØKKELTALL	38
PRODUKSJONER / OPERA	42
PRODUKSJONER / BALLETT	48
PRODUKSJONER / KONSERT	54
BARNEKORET	56
BALLETTSKOLEN	58
KULTURELT MANGFOLD	60
PRESSEÅRET I OPERAEN	61
SCENEROMMET	62
DEN KOMMERSIELLE VIRKSOMHETEN	66
ORGANISASJONEN	
STYRE, LEDELSE OG ANSATTE	70

FOTO / TROND ISAKSEN, STATSBYGG

I FORVANDLINGENS TEGN

For Den Norske Opera & Ballett har 2008 vært året da det aller meste var nytt. Selv om flyttingen til Bjørvika var usedvanlig godt forberedt, kjentes huset likevel som en helt ny verden. Alt lå der det skulle ifølge tegningene, men det tar tid å føle seg hjemme, vende seg til lys, lukter, lyder, ja, selv til en enestående akustikk! I løpet av

året er vi også blitt betydelig flere enn vi var, og for både gamle og nye har det vært mange å skulle bli kjent med – særlig viktig i et hus der utøverne på scenen må kunne stole blindt på alle oss som virker bak. Og så er vi jo så til de grader havnet i sentrum for nasjonens oppmerksomhet – et gledelig fenomen, som like fullt krever litt tilvenning, tross alt!

I møtet med alt dette nye har *omstillingsevnen* vært upåklagelig, ja, rent utrolig.

Det har for det første vært stor tålmodighet med alt som ikke har vært som det skulle. Det har vært en vilje til å finne midlertidige løsninger på allehånde problemer, eller holde seg til det gamle inntil det nye en gang måtte komme på plass. Samtidig har utålmodigheten vært tilsvarende stor med å få vist og prøvd alt vi har fått. Det har vært en imponerende vilje til å lære, en evne til å ta nye muligheter i bruk, og en iver hos hver især etter å få gjøre huset til *sitt*.

Denne endringsviljen skal det ikke bli mindre behov for i tiden som ligger foran oss.

Fra og med 2009 har Den Norske Opera & Ballett en helt ny organisasjonsmodell. Denne har det vært min oppgave å utvikle og få på plass, og dette arbeidet ble naturlig nok gjennomført med intensivt fremdrift etter at jeg tiltrådte med fullt ansvar fra august 2008. Modellen innebærer at vi har tre kunstneriske sjefer, med likestilt mandat innen hver sin kunststart (opera, ballett og musikk), og tre direktører, som

svarer for hvert sitt område av fellestjenester (henholdsvis økonomi og administrasjon, marked og kommunikasjon, samt teknikk). Disse seks utgjør administrerende direktørs ledergruppe, og det er både styrets og min overbevisning at vi med dette vil få et så tydelig forhold mellom myndighet og ansvar som en moderne og stor organisasjon som DNO&B skal og må ha.

Omstillingen til denne modellen, med alle dens ringvirkninger utover i organisasjonen, vil kreve sitt.

Samtidig er det et ugjendrivelig faktum at selve bygget, med sitt avanserte sceneteknikk og mange bygningsmessige detaljer, så langt fra er ferdig. Det vil kreve fortsatt åpenhet og evne til å tenke alternativt, på alle hold.

Så kan man riktignok spørre seg: Blir vi noensinne "ferdige"? Både vi selv og publikum forventer at vårt nye operahus skal være hjemstavn for det ypperste innen sine kunstarter. Må vi ikke da også innstille oss på stadige nyvinninger?

Det er eierens grunnforutsetning at Den Norske Opera & Ballett skal fremstå som ett hus, med ulike uavhengige kunstyrringer, som både samspiller og utfordrer hverandre. Det er dette vår nye organisasjonsmodell skal sikre, og det er det Snøhettas bygg skal sette oss i stand til. Når balletten gjør suksess, slik den har gjort i 2008, er det en spore for operakunstnerne. Når orkestret skinner på sine konserter under eget navn, gir det i neste omgang både operaen og balletten vind i seilene. Her er ingen rangordning gitt. Den eneste gyldige regel er motivet for all kunst – jakten på det som ennå ikke finnes.

Slik skal den nye tid i Bjørvika bli, og jeg er trygg på at vi har en stab som virkelig *vil* dette nye.

TOM REMLOV
ADMINISTRERENDE DIREKTØR

STYRETS BERETNING & REGNSKAP

STYRETS BERETNING

HOVEDVIRKSOMHETEN I DEN NORSKE OPERA & BALLETT AS ER PRODUKSJON OG FORMIDLING AV OPERA OG BALLETT AV HØY KVALITET TIL ET BREDT PUBLIKUM.

Norges nye operahus åpnet

Året 2008 markerer den viktigste milepæl og det avgjørende vendepunkt i selskapets 50-årige historie da operahuset i Bjørvika i Oslo ble åpnet den 12. april. Den TV-sendte Åpningsgallaen ble en manifestasjon av institusjonens ambisjon om kunstnerisk bredde, høy kvalitet og stor publikumsappell. Begivenhetens nasjonale og internasjonale karakter kom til uttrykk ved den brede deltakelse fra de norske og nordiske kongehus og statsoverhoder, Storting, regjering og det offentlige Norge for øvrig, samt kultur- og næringsliv.

Åpningsperioden strakte seg over to måneder, med en rekke ulike arrangementer, konserter og forestillinger. Vi er stolte over at et slikt utstrakt åpningsprogram ga oss anledning til å vise bredden og mangfoldet i det nye husets muligheter, og til å inkludere alle landets ordførere og fylkesordførere på gjestelisten, samt publikum og interessegrupper fra mange kanter av landet. Operahuset er på rekordtid blitt folkeei og turistattraksjon, og våre mange forestillinger og konserter på husets ulike arenaer gjennom den 15 måneder lange åpningsperioden, har vært så godt som utsolgte.

Vi er svært glade for å konstatere at vi har fått et operahus som funksjonelt - både for publikum og for de ansatte - må sies å rangere blant de beste i verden. Samfunn, media og næringsliv har viet bygget og vår virksomhet betydelig interesse. Internasjonalt har Snøhettas unike designkonsept vakt stor oppsikt. Den entusiastiske mottakelse Operaen har fått, har overgått alles forventninger.

For organisasjonen innebar året fokus på innflytting og ibruktakelse av huset og forberedelse til den store åpningsperioden, som strekker seg fra april 2008 til juni 2009. Åpningsåret ble også det fjerde året med reell opptrapping av bemanning og kunstnerisk virksomhet, foruten at vårt mangeårige omstillingsprogram gikk inn i en sluttfase. Selskapets nye navn, Den Norske Opera & Ballett, ble innført ved innflytting og den nye ledelsesmodellen ble gradvis

implementert i annen halvdel av året, med sikte på full iverksettelse fra 1.1.09.

Programtilbud og publikumsoppslutning

Selskapets totale programtilbud i beretningsåret ble naturlig nok preget av at første kvartal av 2008 var dominert av innflytting med opplæring og utprøving av et stort og teknisk avansert hus. Det ble derfor ikke vist forestillinger i denne perioden, men kun gitt et lite antall konserter i Oslo, i det nære Østlandsområdet og i Nord-Norge. Uforutsette forhold knyttet til forsinkede leveranser og installasjoner fra Statsbyggs underleverandører av det teater-tekniske anlegg, medførte at den første operaproduksjonen for Hovedscenen måtte utgå og utsettes til 2010.

Ytterligere problemer knyttet til opplæring og utprøving av teatertechnikken medførte at også høstens og denne vårens spilleplan måtte endres. Åpningsperioden er derfor blitt mer krevende å gjennomføre enn antatt, og endringene er forståelig nok også blitt møtt med negative reaksjoner blant vårt publikum. Vi beklager dette.

Det samlede antall forestillinger og konserter i 2008 ble likevel svært høyt, og utgjorde 257. Av dette var 183 opera- og ballettforestillinger. Antall premierer var, inklusive Åpningsgallaen, 12. Herav tre urpremierer (to ballettprogrammer, en opera), fire gjestespill, foruten fire produksjoner av det overflyttede repertoaret fra Folketeatret. Konsertervirksomheten var også omfattende. På Hovedscenen og Scene 2 ble det gitt 22 konserter, egenproduserte så vel som gjestespill, i Foajeen 35 gratiskonserter. Turnékonserter og konserter på andre arenaer i Oslo utgjorde til sammen 18.

Publikumsbesøket på Operaens tre scener utgjorde 170.846 personer, dvs. 97 % i gjennomsnittlig setebelegg. Foajékonserter, turnéforestillinger/-konserter og konserter i Oslo forøvrig ble besøkt av 16.389 personer. Samlet ble publikumsbesøket 187.235 personer. Det totale besøk av barn og unge utgjorde 14.986, det vil si ca 9 % av publikumstotalen for

WORLDS BEYOND / FALLING ANGELS

ORFEO

RENÉ PAPE OG ANJA HARTEROS I DON CARLO

virksomheten. I tillegg ble det gjennomført en rekke introduksjoner og oppsøkende arrangement med god publikumsdeltakelse, foruten over 2.200 omvisninger med 50.000 deltakere.

Det nye operahuset er godt tilrettelagt for en utvidet kontaktflate mot publikum, samfunn og næringsliv. Gjennom årets åpnings måneder anslår vi at opp mot én million mennesker har besøkt Operaen, på taket, ute for øvrig og inne i foajé-områdene.

Vi har gjennomført til sammen 148 kommersielle arrangementer for samarbeidspartnere og samfunnsaktører omfattende om lag 55.000 personer.

2008 var fjerde driftsår under rammeavtalen med NRK som sikrer jevnlig opptak og sending i radio og TV av DNO & Bs produksjoner. Dette bidrar til å sikre at vi når bredere ut med våre forestillinger og konserter. NRK satset betydelig på programmer og produksjoner knyttet til det nye operahuset og kunstformene opera og ballett frem mot åpningen. Åpningsgallaen den 12. april, som ble overført direkte i TV og Radio, samt TV-dokumentaren om byggingen av operahuset, ble sett av til sammen 1,1 mill. mennesker. Våre radiooverføringer hadde til sammen 140.000 lyttere.

Operaens ressurser og kompetanse har gjennom "Scenerommet" kommet en rekke eksterne produksjons- og formidlingsmiljøer til gode gjennom bistand, utleie, utlån og direkte samarbeid.

Uforutsette forsinkelser og vanskeligheter oppstår naturlig nok i en så omfattende bygge- og flyttestruktur som den vi har vært gjennom. Vi skulle gjerne ha vært dem foruten alle sammen. Styret er derfor svært tilfredse over å kunne konstatere at til tross for dette har huset i åpningsperioden og den videre åpningssesong gitt institusjonen et godt omdømme og et solid publikummessig grunnlag for den videre utvikling av virksomheten i årene fremover.

Økonomi

Selskapets egengenererte inntekter ble i overkant av budsjett, og utgjorde reelt (korrigerert for utgiftsrefusjoner fra Statsbygg knyttet til Prosjekt Nytt Operahus) 124,5 mill.kr., eller 26 % av de samlede inntekter. Av dette utgjorde billett- og programsalg 64,4 mill.kr. og den kommersielle virksomheten 45,1 mill.kr. Netto bidro kommersiell drift med 25,6 mill.kr., som er omtrent i samsvar med et meget ambisiøst budsjett. Øvrige inntekter består bl.a. av bidrag fra private stiftelser og fond. Statstilskuddet utgjorde 346,1 mill.kr.

Året 2008 har som nevnt også gitt oss uforutsette og nye utfordringer. Produksjoner måtte avlyses og spilleplanen for åpningssesongen måtte legges om. Videre ble energi- og driftskostnadene for huset mer enn 4 mill.kr. høyere enn forutsatt av Statsbygg. Lønnsoppgjøret ble også vesentlig høyere enn hva lønns- og prisomregningsfaktoren la til grunn. Disse forhold forklarer i hovedsak at resultatet fra selskapets ordi-

nære drift viser et negativt årsresultat på 3,5 mill.kr. I forhold til den samlede utgiftsside på 483 mill.kr. utgjør dette resultatavviket 0,7 %.

Imidlertid har Den Norske Opera & Ballett for 2008 måttet bokføre betydelige ekstraordinære kostnader knyttet til utvikling og tilbakeføring av Folketeater-lokalene og tilleggende leieforhold, regnskapsført til 11,5 mill.kr. Dette er kostnader som langt på vei var kjent ved inngangen til 2008, men som det ikke har vært tilgjengelige midler, verken eksternt eller internt, til inndekning av. Disse kostnadene ble holdt utenom budsjett og styringsmål for 2008. Samlet viser dermed resultatregnskapet et bokført underskudd for 2008 på 15,1 mill.kr.

Selskapets bokførte egenkapital pr. 01.01.08 var på 8 mill.kr. Dette innebærer at DNO&B går inn i 2009 med en underbalanse på 7,1 mill.kr. Styret er inneforstått med at selskapets aksjekapital følgelig er tapt, men anser likevel fortsatt drift som fullt forsvarlig. Dette begrunnes med at den negative egenkapital og selskapets løpende forpliktelser vil bli inndekket ved fremtidige overskudd ved egeninntjening og offentlige tilskudd. Styret og ledelsen ønsker å fordele inndekningen av denne underbalansen over flere år. Samlet sett innebærer naturligvis denne situasjonen en betydelig utfordring, og vil sette ytterligere krav til Operaen i forhold til ressurs- og virksomhetsplanleggingen fremover.

Styret bekrefter med dette at regnskapet gir et rettviseende bilde av selskapets resultat og stilling pr. 31.12.08.

Styre, ledelse, organisasjon og miljø

Selskapets eierstruktur og styrets sammensetning ble endret i beretningsåret. Ved ordinær generalforsamling den 16. juni ble Det Norske Operafonds 10 % eierandel overført til Den norske stat. Operafondets representant Knut Skram ble valgt som statens nye representant. Mia Haugland Habib gikk også inn som ny fast representant, mens Tone Lein ble valgt som statens vararepresentant. Styret er ved beretningsårets utgang kjønnsmessig sammensatt av to kvinner og fem menn.

Det Norske Operafond har vært deleier i selskapet siden vår grunnleggelse i 1957, og det har ytt vesentlige bidrag til institusjonens utvikling. I godt samsvar med dette ble Operaen ved fondets avvikling i 2008 tilgodesett med et betydelig beløp som bidrag til åpningssesongens operapremierer. Operafondet fortjener stor honnør for dets engasjement for Den Norske Opera og operakunsten siden fondets etablering i 1934.

Innføringen av ny ledelsesstruktur ble brakt et skritt videre ved at Tom Remlov tiltrådte i den nye stillingen som administrerende direktør fra 01.08.08. Operasjef Bjørn Simensen fortsatte som kunstnerisk leder frem til 31.12.08. Styret vil rette en stor takk til Bjørn Simensen for hans store innsats gjennom 18 år som selskapets øverste leder og for hans engasjement for å få reist vårt nye operahus.

Den Norske Opera & Ballett hadde ved siste årsskifte 590 fast ansatte, som utgjorde 564,42 årsverk. De ansatte fordeler seg kjønnsmessig med 313 kvinner og 277 menn. For personer i ledende stillinger er fordelingen om lag 25 % kvinner og 75 % menn. Selskapet vil så langt det er forenelig med virksomhetens egenart og kunstneriske forutsetninger tilstrebe likestilling mellom kjønnene. Det samlede antall personer engasjert av Den Norske Opera & Ballett i 2007 utgjorde 1885. Stillingsfratredelser, naturlig avgang m.v. (turnover) i løpet av året utgjorde 4,5 % av stillingsmassen.

Selskapet har et internt kontrollsystem for virksomhetens helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid. Det totale antall sykefraværsdager utgjorde 7.699 dager eller 6 %. Styret vurderer eventuelle sammenhenger mellom fravær og arbeidsforholdene i selskapet. Det er utarbeidet sektorvise handlingsplaner for HMS-arbeidet. Styret følger dette opp gjennom årlige HMS-rapporter. Institusjonen ble IA-bedrift fra 01.01.05.

Selskapets virksomhet medfører ingen forurensning av det ytre miljø. Selskapets foretningskontor er i Oslo.

Organisatorisk oppbygging og utvikling

Den Norske Opera & Ballett har gjennom en rekke år arbeidet målrettet og systematisk for å gjøre institusjonen rede til å møte de krav og forventninger som er knyttet til den kunstneriske virksomheten i Norges nye operahus. Politiske vedtak og uttalelser så vel som et mangfold av røster i befolkningen slår fast en forventning om at virksomheten i Bjørvika skal ligge på høyt europeisk nivå og representere et stort mangfold av uttrykksformer innen opera og ballett. Det nye huset gir grunnlag for en fordobling av antall forestillinger, og mulighet for å iscenesette så vel større og mer krevende produksjoner som mer eksperimentelle verk. Åpningssesongen har allerede vist noe av det potensial som huset har å by på.

Staten har uttrykt et meget høyt ambisjonsnivå for Norges nye operahus, både arkitektonisk som nasjonalt signalbygg og innholdsmessig som nasjonal spydspiss for opera- og ballettkunsten. Styret har vært opptatt av at disse ambisjoner gis sitt motsvar i et tilpasset driftstilskuddsnivå.

Selskapet utviklet for flere år siden en opptrappingsplan som inneholdt en rekke elementer rettet mot kompetansebygging, organisatorisk utvikling og økning av bemanningen. Planen er blitt justert etter hvert som man har vunnet erfaring. Kultur- og kirke departementet er blitt holdt løpende orientert om planen, om endringer som er foretatt underveis, og om implementeringen av den.

Opptrappingen av rammetilskuddet har så langt muliggjort en utvidelse av staben opp til 587 årsverk. For 2009 planlegges en ytterligere utvidelse med vel 30 årsverk samt gjennomføring av den nye ledelsesstrukturen. Det gjenstår fortsatt en videre opptrapping for at institusjonen skal ha en tilstrekkelig bemanning i ensembler, produksjon og administrasjon til

å kunne drive den omfattende virksomheten som er forutsatt i det nye huset. Økte kostnader til forvaltning, drift og vedlikehold av det nye bygget kommer i tillegg til økning i ordinært driftstilskudd. Det er også viktig å understreke at det fortsatt gjenstår behov for supplerende bygningsmessige tiltak for at operahuset kan bli så optimalt tilpasset driftsforutsetningene som mulig.

Takk

Styret vil rette en stor takk til alle ansatte for innsatsen i det svært krevende innflyttingsåret 2008. Samtidig takker vi Kultur- og kirke departementet for meget godt og konstruktivt samarbeid også gjennom dette året. Selskapets øvrige bidragsytere, samarbeidspartnere og sponsorer takkes likeledes. Endelig sender vi en hjertelig takk til Den Norske Opera & Balletts entusiastiske publikum, som etter innflytting i nytt hus har blitt vesentlig større!

OSLO, 31. MARS 2009

ELLEN HORN
STYRETS LEDER

BENTEIN BAARDSON

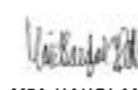
KNUT SKRAM

KJELL ANDERSEN

MICHAEL CHRISTIANSEN
STYRETS NESTLEDER

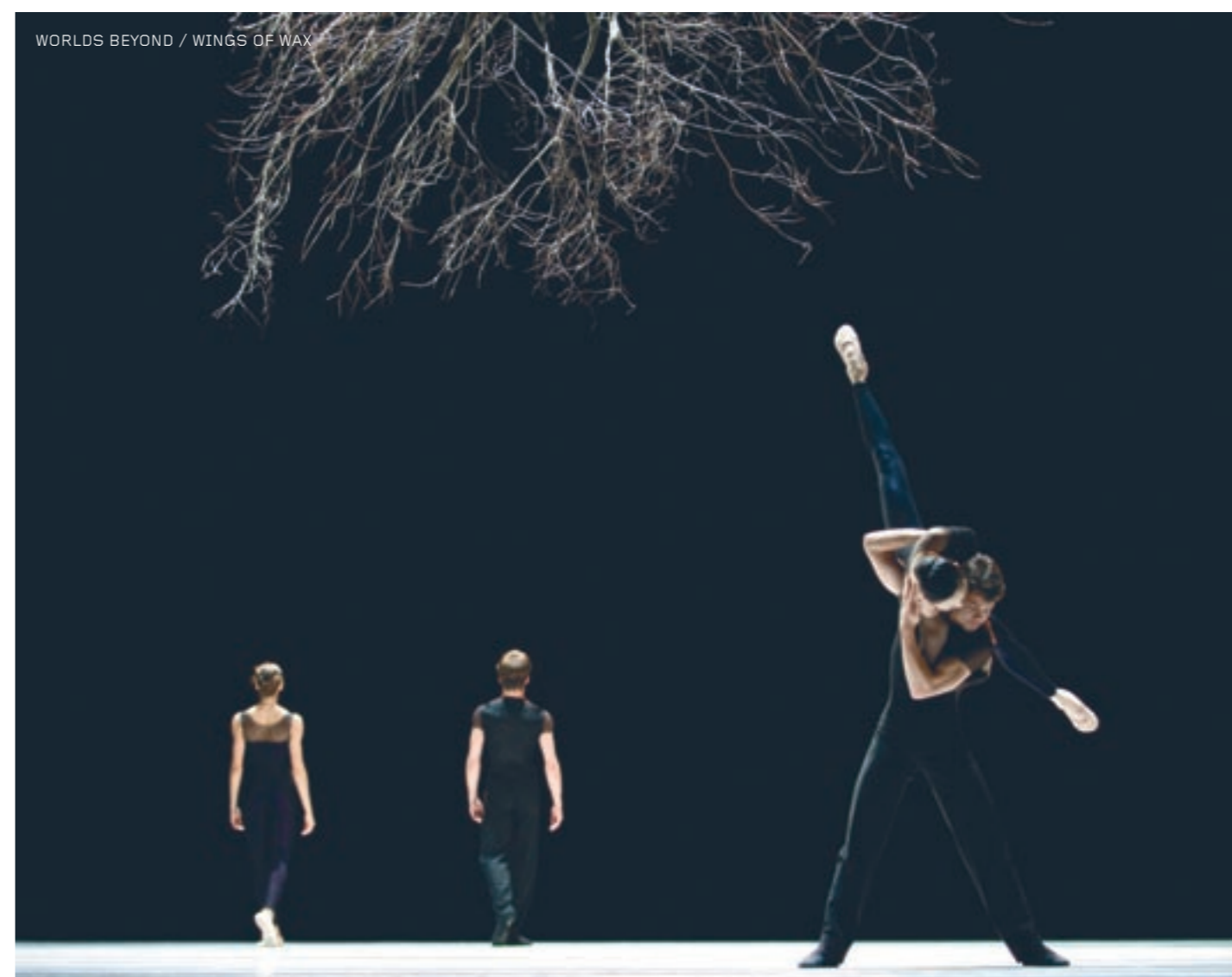
MIA HAUGLAND HABIB

NILS PETER TVETEN

HAYLEY LAURA FORSKITT OG SCOTT CASBAN I ET MODERNE STED

RESULTAT

RESULTATREGNSKAP	NOTER	2008	2007
Driftsinntekter			
Billett- og programsalg	16	64 432 635	26 042 070
Andre inntekter	3	67 199 864	19 335 302
Driftstilskudd	4	347 054 500	299 539 000
SUM DRIFTSINNTEKTER	16	478 686 999	344 916 371
DRIFTSKOSTNADER			
Lønn, honorarer og andre personalkostnader	6, 11	339 435 496	261 952 339
Avskrivninger	12	6 370 298	3 852 412
Materialkostnader		18 848 118	8 441 867
Salgs- og informasjonskostnader		9 547 338	6 374 924
Kostnader vedrørende lokaler	13	33 948 596	21 032 859
Vedlikeholds- og ombygningskostnader		495 045	697 451
Utstyrskostnader		10 494 609	3 240 138
Andre driftskostnader		63 936 736	34 198 898
Tap på fordringer		195 279	184 773
SUM DRIFTSKOSTNADER		483 271 515	339 975 659
DRIFTSRESULTAT		-4 584 516	4 940 713
FINANSINNTEKTER/-KOSTNADER			
Finansinntekter		3 348 238	2 112 812
Finanskostnader		2 339 527	506 401
Resultat før ekstraordinære poster		-3 575 805	6 547 123
EKSTRAORDINÆRE INNTEKTER/-KOSTNADER			
Ekstraordinære kostnader	14	11 553 251	3 332 125
ORDINÆRT RESULTAT		-15 129 056	3 214 998

BALANSE

BALANSE	NOTER	31.12.08	31.12.07
EIENDELER			
Anleggsmidler			
Inventar, biler, teknisk utstyr, EDB-utstyr	12	25 830 148	24 785 711
Bygningsmessige anlegg	12	36 596 723	0
Kontolån fra Staten	5	10 300 000	10 300 000
Aksjer		10 000	10 000
Overfinansiert pensjonsforpliktelser	2	43 917 414	36 560 720
SUM ANLEGGSMIDLER		116 654 284	71 656 431
OMLØPSMIDLER			
Andre kortsiktige fordringer og periodiseringer		30 478 911	15 627 580
Aktiverte produksjonskostnader	8	10 750 785	8 687 654
Bank- og postinnskudd	9	12 036 193	9 382 713
Sum omløpsmidler		53 265 889	33 697 947
SUM EIENDELER		169 920 174	105 354 378
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital			
Aksjekapital	15	100 000	100 000
Annen innskutt egenkapital	5	10 300 000	10 300 000
Annen egenkapital	17	-17 497 372	-2 368 315
SUM EGENKAPITAL		-7 097 372	8 031 685
LANGSIKTIG GJELD			
Langsiktig gjeld	13	33 660 000	2 700 001
SUM LANGSIKTIG GJELD		33 660 000	2 700 001
KORTSIKTIG GJELD			
Gjeld til kredittinstitusjon		20 400 931	0
Skattetrekk m.v.		10 582 551	8 485 527
Arbeidsgiveravgift		5 947 427	5 705 254
Merverdiavgift		559 257	375 970
Diverse kreditorer		7 864 690	17 544 691
Abonnement/forsalg		35 530 894	18 287 453
Påløpte kostnader / forskuddsbetalte inntekter	10	62 471 795	44 223 799
SUM KORTSIKTIG GJELD		143 357 545	94 622 694
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		169 920 174	105 354 379

SIGNE SANNE LUND OG SILVIA MOI I TITUS

NOTER

NOTE 1

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapslovens regler og er utarbeidet etter anbefalinger til god regnskapsskikk i Norge.

Omløpsmidler er vurdert til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Fordringer og gjeld er klassifisert som omløpsmidler/kortsiktig gjeld hvis de forfaller innen ett år etter regnskapsavslutningstidspunktet. Selskapet overtok i 2008 i forbindelse med innflytting i nytt operahus brukerutstyr anskaffet av Statsbygg til en samlet anskaffelseskost på 135,9 mill.kr. Dette innbefatter i hovedsak interiør/møbler, musikkinstrumenter, IKT-utstyr, lyd- og bildeutstyr, verkstedutstyr og teaterteknisk utstyr. Brukerutstyret har den nødvendige kompletterende funksjonelle betydning for selskapet i tillegg til operahuset, som eies og forvaltes av staten. Utstyret er selskapets eiendom, og ansvaret for forvaltning, vedlikehold og fornyelse av utstyret følger med overtakelsen. Utstyret er ikke balanseført. I henhold til god regnskapsskikk for offentlige tilskudd er utstyret nedskrevet med tilsvarende beløp, da dette er ansett som nødvendig for å bringe overensstemmelse mellom virkelig verdi og fremtidige kontantstrømmer. Kostnadene for forvaltning og vedlikehold av brukerutstyret vil bli løpende regnskapsført, fornyelsene vil bli løpende aktivert og avskrevet over antatt levetid. Det vil fra 2010 bli gjort årlig avsetning for fremtidig periodisk vedlikehold og fornyelse av utstyret. Øvrige eiendeler er klassifisert som anleggsmidler, og øvrig gjeld er klassifisert som langsiktig. Anleggsmidler er oppført til anskaffelseskost fratrukket avskrivninger basert på antatt økonomisk levetid.

Netto overfinansiering av pensjonsforpliktelsene er innarbeidet i selskapets balanse. Billetinntekter blir inntektsført når forestilling er avholdt. Forestillingskostnader er periodisert til det år forestillingen har premiere (note 8). Forøvrig fremgår anvendte regnskapsprinsipper av notene nedenfor.

Selskapet mottok i 2001 et egenkapitaltilskudd fra Kultur- og kirke departementet på kr 10.300.000,- til delvis dekning av påløpte pensjonsforpliktelser. Tilskuddet er klassifisert som annen innskutt egenkapital.

NOTE 2

Pensjonsforpliktelser

Den Norske Opera & Ballett har tre ulike pensjonsordninger. To av ordningene er forsikrede ordninger i henholdsvis Statens pensjonskasse og Vital Forsikring. I tillegg kommer forpliktelse knyttet til avtalefestet pensjon som administreres av Vital Forsikring. Pensjonsforpliktelsene er aktuarmessig beregnet ut i fra følgende parametre:

Diskonteringsrente	6,0%
Forventet avkastning	7,0%
Lønnsregulering	3,3%
G-regulering	3,0%
Regulering av løpende pensjon	2,5%

På grunn av at Statens Pensjonskasse har strengere krav til risikoprofil i sine plasseringer, er forventet avkastning av pensjonsmidlene i denne ordningen satt til 5,3%. Regulering av løpende pensjon i Statens Pensjonskasse er 3%.

Det er lagt samme parametre til grunn i 2008 som for 2007. Den Norske Opera & Ballett vil fra 2009 legge til grunn de endrede anbefalinger ihht. NRS6 vedr. beregningsforutsetninger. Dette vil innebære en vesentlig kostnadsøkning fra 2010, som søkes finansiert i samråd med bevilgende myndigheter.

SAMMENSETNING AV PENSJONSFORPLIKTELSENE	31.12.2008	31.12.2007
Forsikret ordning Statens Pensjonskasse	-9 110 000	-8 429 000
Forsikret ordning Vital Forsikring	-40 783 000	33 447 000
Avtalefestet pensjon	5 976 000	5 316 000
Netto oppført overfinansiering i balansen	-43 917 000	-36 560 000
Ikke resultatførte estimatavvik	77 230 000	48 831 000
BRUTTO OVER-/UNDERFINANSIERT PENSJONSFORPLIKTELSE	33 313 000	12 271 000

SAMMENSETNING AV NETTO PENSJONSKOSTNAD

Årets pensjonsopptjening	24 714 000	23 699 000
Rentekostnad	22 307 000	19 970 000
Avkastning på pensjonsmidlene	-22 246 000	-19 601 000
Div. amortisering / adm.kostnader	1 920 000	2 261 000
Medlemsinnkudd / arbeidstakerandel	-4 908 000	-4 413 000
NETTO PENSJONSKOSTNAD EKSKL. ARB.G.AVG.	21 787 000	21 916 000

Netto overfinansiering er balanseført da de forventede nåverdiene av de totale pensjonsforpliktelsene overstiger verdiene av pensjonsmidlene. Dette innebærer at overfinansieringen forutsettes redusert/brukt opp over tid. Ikke resultatført estimatavvik belastes over tid ihht. god regnskapsskikk. Pensjonsordningene er nettoført da det antas mulig å overføre overfinansiering mellom ulike forsikrede ordninger.

Det ble i 2004 reforhandlet pensjonsavtale på spesielle vilkår med operasjefen. Ordningen er delvis forsikret. Den resterende forpliktelsen er innarbeidet i balansen.

NOTE 3

ANDRE INNTEKTER

Sponsorinntekter	29 315 550
Serveringsvirksomhet	6 398 394
Butikk	250 000
Omvisninger	5 101 820
Banketter/arrangement	3 882 484
Andre kommersielle inntekter	131 977
SUM KOMMERSIELLE INNTEKTER	45 080 225

Leieinntekter	119 250
Salgsinntekter	299 668
Bidrag fra organisasjoner	7 972 309
Bidrag fra turnésamarbeidspartnere	1 216 522
Bidrag fra konsertsamarbeidspartnere	520 635
Bidrag fra øvrige samarbeidspartnere	100 000
Elevpenger ballettskole/barnekor	1 711 299
Øvrige arrangementsinntekter	999 530
Andre inntekter	966 257
Honorarer	1 029 072
Utgiftsrefusjoner	7 185 098
SUM ØVRIGE INNTEKTER	22 119 640
SUM ANDRE INNTEKTER	67 199 864

NOTE 4**Driftstilskudd**

STATLIGE TILSKUDD FRA KULTUR- OG KIRKEDEPARTEMENTET	
Kapittel 324 post 70	346 138 000
Andre statlige tilskudd	
Støtte til gjestespill "West Eastern Divan Orchestra", fra UD	250 000
Støtte til bestillingsverk "Rebekka" fra Norsk Kulturråd	70 000
Støtte til bestillingsverk "Dead Beat Escapement" fra Norsk Kulturråd	286 500
Støtte til bestillingsverk "Et moderne sted" fra Norsk Kulturråd	260 000
Støtte til bestillingsverk "Izzat" fra Norsk Kulturråd	50 000
SUM DRIFTSTILSKUDD	347 054 500

NOTE 5**Kontolån fra Staten**

Selskapet mottok i 2001 et tilskudd til egenkapitalen på kr 10.300.000,- fra Kultur- og kirkedepartementet. Beløpet er plassert som rentebærende kontolån til staten og forrentes for tiden med 5% p.a. Tilskuddet kan disponeres av selskapets styre, dog slik at dette er bundne midler og ikke kan benyttes til å dekke ordinære driftsutgifter eller lignende.

NOTE 6**LØNNSKOSTNADER**

Lønninger	283 076 032
Følketrygdavgift	30 182 813
Pensjonskostnader	21 787 148
Andre ytelser	4 389 503
SUM	339 435 496

NOTE 7**Ansatte**

Det har i regnskapsåret vært sysselsatt 564 årsverk ved Den Norske Opera & Ballett. Det samlede antall personer engasjert av Den Norske Opera & Ballett i 2008 utgjorde 1885.

NOTE 8**Aktivisering av produksjonskostnader**

Påløpte kostnader knyttet til oppsetninger med premiere etter 01.01.09 er aktivert med kr 10.750.785,-. Aktiveringen er begrenset til direkte variable kostnader og er ikke oppført høyere enn budsjetterte egeninntekter.

NOTE 9**Skattetrekkmidler**

Bundne skattetrekkmidler utgjorde pr. 31.12.08 kr 10.825.323,-. Den Norske Opera & Ballett hadde pr. 31.12.08 ingen lånegarantier overfor ansatte.

OPERAKORET FRA ÅPNINGSGALLAEN

NOTE 10

FORSKUDDSBETALTE INNTEKTER / PÅLØPTE KOSTNADER	
Forskuddsbetalte inntekter	8 997 925
Påløpte lønnskostnader og feriepenger	32 997 938
Andre påløpte kostnader	20 475 932
SUM	62 471 794

NOTE 11

Honorarer

Utbetalte styrehonorarer har beløpt seg til kr 346.230,-, hvorav honorar til styreleder utgjorde kr 125.000,-. Lønn og godtgjørelser til avtroppende operasjef utgjorde kr 1.009.159,-. Sluttdato for avtroppende operasjef var 31.12.08. Lønn og godtgjørelser til påtroppende administrerende direktør utgjorde kr 910.019,-. Påtroppende administrerende direktør var ansatt i en 60% stilling fra 01.01.08 til 31.07.08 og deretter i en 100% stilling. Revisjonshonorar har beløpt seg til kr 229.875,- inkl. mva. Konsulenthonorar til revisor har utgjort kr 68.312,- inkl. mva. Honorar til revisor for attestasjoner kr 12.688,- inkl. mva.

NOTE 12

Avskrivninger

	ANSK.KOST PR. 01.01.08	TILGANG I 2008	AVGANG 2008	AKK. KOSTPRIS PR. 31.12.08	AVSKRIV- NINGER I 2008	AKK. AV- SKRIVNINGER PR. 31.12.08	BOKFØRT VERDI PR. 31.12.08	AVSKR.- SATSER
Byggmessige anlegg	25 548 035	528 535	25 548 035	528 535	52 854	52 854	475 682	10 %
Teknisk utstyr (>10år)	520 796	0	0	520 796	52 080	208 348	312 447	10 %
Biler	1 370 840	976 119	433 430	1 913 529	126 353	1 006 281	907 248	10 %
Inventar	3 819 776	125 213	3 533 245	411 744	82 349	261 813	149 931	20 %
Omstillingsprosjekt under utvikling	18 596 435	-18 596 435	0	0	0	0	0	10-33%
Omstillingsprosjekt 08 (>10 år)	2 000 000	12 116 573	0	14 116 573	470 912	670 912	13 445 661	10 %
Omstillingsprosjekt 08 (>3 år)	0	4 985 346	0	4 985 346	1 661 616	1 661 616	3 323 730	33 %
Visuelt profilprogram (>5 år)	0	3 373 737	0	3 373 737	674 747	674 747	2 698 990	20 %
Lager Karihaugen (>25 år)	0	32 383 492	0	32 383 492	647 670	647 670	31 735 822	4 %
Lager Karihaugen (>15 år)	0	4 536 511	0	4 536 511	151 293	151 293	4 385 219	6,67 %
Kommersiell avdeling (>10 år)	0	78 120	0	78 120	7 812	7 812	70 308	10 %
Bedriftslosjer (>10 år)	0	308 149	0	308 149	30 815	30 815	277 334	10 %
IKT-utstyr	9 701 741	2 284 592	6 950 162	5 036 171	1 259 043	2 835 805	2 200 366	25 %
Musikkteatret	1 308 290	0	1 308 290	0	0	0	0	10 %
Instrumenter	1 987 281	307 517	0	2 294 798	229 481	1 233 525	1 061 275	10 %
Ekstern opera-/ballettprøvesal	2 254 638	0	2 254 638	0	0	0	0	10 %
SUM	81 896 563	44 011 495	50 804 185	75 103 872	6 370 298	12 677 004	62 426 870	

* AKTIVERTE DRIFTSMIDLER AVSKRIVES LINEÆRT.

** KOSTPRIS DRIFTSMIDLER OVERTATT FRA STASBYGG KR 135,9 MILLIONER. NEDSKREVET MED OFFENTLIG TILSKUDD (KR 135,9 MILLIONER)

NOTE 13

Leieavtaler / Langsiktig gjeld

Den Norske Opera & Ballett har inngått en avtale om leie av lager i Karihaugveien 22. Leieforholdet løper til 31.12.2032. Til formålstjenlig ombygging av lokalene har Den Norske Opera & Ballett investert kr 32,4 millioner. Beløpet er finansiert ved låneopptak i Fokus Bank. Lånet har en løpetid på 25 år fra og med november 2008. Det er ikke stilt noen form for sikkerhet.

NOTE 14

Avvikling av Folketeaterlokalene / ekstraordinære poster

Den Norske Opera & Ballett flyttet fra sine lokaler i Folketeaterbygningen og tilstøtende adresser pr. 31.01.08. Ved utflytting har Operaen ført forhandlinger med de ulike gårdeiere om vilkårene for tilbakelevering. Den samlede sluttkostnaden ble kr. 11 553 251,-.

NOTE 15

Aksjekapital / aksjonærer

Aksjekapitalen utgjør kr 100.000,- fordelt på 200 aksjer à kr 500,- eiet av Den norske stat.

NOTE 16

Egne inntekter spesifisert på virksomhetsområder og geografisk marked

	OSLO	TURNÉ	TOTALT
Billett- og programsalg	64 432 635	0	64 432 635
Andre inntekter	65 868 879	1 330 985	67 199 864
Driftstilskudd	347 054 500	0	347 054 500
SUM	477 356 014	1 330 985	478 686 999

NOTE 17

Egenkapital

	AKSJEKAPITAL	ANNEN INNSKUTT EK	ANNEN EK	SUM
Egenkapital pr. 31.12.2007	100 000	10 300 000	-2 368 315	8 031 685
Resultat 2008			-15 129 057	-15 129 057
EGENKAPITAL PR. 31.12.2008	100 000	10 300 000	-17 497 372	-7 097 372

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

KONTANTSTRØMOPPSTILLING	2008	2007
KONTANTSTRØMMER FRA OPERASJONELLE AKTIVITETER		
Innbetalinger fra salg av billetter og programmer	81 676 077	38 927 154
Innbetaling andre inntekter	52 348 533	19 335 302
Innbetalinger ved offentlige tilskudd	347 054 500	299 539 000
Utbetalinger for materialkostnader og andre driftskostnader	-140 450 979	-60 209 222
Utbetalinger til ansatte, pensjon, arbeidsgiveravgift, skattetrekk mv.	-346 792 190	-284 848 752
Periodisering av produksjonskostnader (material- og lønnskostnader)	-2 063 131	-5 863 083
Innbetalinger av renter	3 348 238	2 112 812
Utbetalinger av renter og andre finanskostnader	-2 339 527	-506 401
NETTO KONTANTSTRØM FRA OPERASJONELLE AKTIVITETER	-7 218 479	8 486 810
KONTANTSTRØMMER FRA INVESTERINGSAKTIVITETER		
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	-44 011 457	-12 019 633
NETTO KONTANTSTRØM FRA INVESTERINGSAKTIVITETER	-44 011 457	-12 019 633
KONTANTSTRØMMER FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER		
Opptak langsiktig gjeld	30 960 000	2 700 000
Endring i offentlig gjeld	2 522 485	1 823 679
NETTO KONTANTSTRØM FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER	33 482 485	4 523 679
NETTO ENDRING I KONTANTER OG KONTANTEKVIVALENTER	-17 747 451	990 856
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse	9 382 713	8 391 858
BEHOLDNING AV KONTANTER OG KONTANTEKVIVALENTER VED PERIODENS SLUTT	-8 364 738	9 382 714

Til generalforsamlingen i
Den Norske Opera & Ballett AS

REVISJONSBERETNING FOR 2008

Vi har revidert årsregnskapet for Den Norske Opera & Ballett AS for regnskapsåret 2008, som viser et underskudd på kr 15.129.057. Vi har også revidert opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til dekning av underskuddet. Årsregnskapet består av resultatregnskap, balanse, kontantstrømoppstilling og noteopplysninger. Regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge er anvendt ved utarbeidelsen av regnskapet. Årsregnskapet og årsberetningen er avgitt av selskapets styre, adm.dirigtor og økonomi- og administrasjonssjef. Vår oppgave er å uttale oss om årsregnskapet og øvrige forhold i henhold til revisorlovens krav.

Vi har utført revisjonen i samsvar med lov, forskrift, god revisjonsskikk i Norge og revisjonsstandarder vedtatt av Den norske Revisorforening. Revisjonsstandardene krever at vi planlegger og utfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon. Revisjon omfatter kontroll av utvalgte deler av materialet som underbygger informasjonen i årsregnskapet, vurdering av de benyttede regnskapsprinsipper og vesentlige regnskapsestimater, samt vurdering av innholdet i og presentasjonen av årsregnskapet. I den grad det følger av god revisjonsskikk, omfatter revisjon også en gjennomgåelse av selskapets formuesforvaltning og regnskaps- og intern kontrollsystemer. Vi mener at vår revisjon gir et forsvarlig grunnlag for vår uttalelse.

Vi mener at

- årsregnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets økonomiske stilling 31. desember 2008 og for resultatet og kontantstrømmene i regnskapsåret i overensstemmelse med god regnskapsskikk i Norge
- ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge
- opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til dekning av underskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter

Stabekk, den 15. april 2009
NITSCHKE AS

Morten Hurum
statsautorisert revisor

Hans Hagen
statsautorisert revisor

Nitschke AS
Gamle Drammensv. 40, Postadresse: Postboks 23, 1321 Stabekk.
Telefon: 67 10 77 00, Telefaks: 67 53 59 89, E-mail: firmapost@nitschke.no, www.nitschke.no
Bankgiro: 8200 02 06853, Postgiro: 0807 3808 403, Org.nr: 914658314 MVA

VIRKSOMHETEN

PROSJEKT NYTT OPERAHUS - VEIEN FRAM

Drømmen om et eget hus som opera- og ballettkunstens Soria Moria i Norge, har vært holdt levende gjennom mer enn hundre år. Ser vi oss tilbake, er det åpenbart at det aldri var et prosjekt på rød løper. Med jevne mellomrom er drømmen blitt skutt ned, eller i hvert fall blitt lagt lokk på, av de motkrefter som lett mobiliseres mot slike prosjekter. Nå når den er blitt til virkelighet kan det, noe forenklet, tilskrives de mange positive og kreative kreftene som over lang tid med uslitelig pågangsmot har viet seg dette arbeidet.

I rusen av opprømt og stolthet over det vellykkede sluttresultatet, skal vi huske at veien frem har vært en lang stafett, en maraton. Mange privilegerte har fått løpe sjarmøretappen, og får nå ta praktbygget i bruk. Flere har deltatt i lange og krevende distanser før sluttspurten – avgjørende viktige for å kunne bryte målstreken.

Vår operahusmaraton kan på én måte sees som et hundreårs-løp: På 1890-tallet ble tanken lansert om at det nye Nationaltheatret også burde få en egen scene for opera og ballett. Eller vår maraton kan ses som et tjuetårs-løp: Fra Den Norske Operas vennligsinne okkupasjon av Vestbanen i 1989, fulgt av et tiår med utredninger og analyser, tomtedebatter og kost-/nyttediskusjoner.

Ikke minst kom flere års oppoverbakke med omfattende politisk og opinionsmessig påvirkningsarbeid, frem mot det endelige stortingsvedtak om Bjørvika-lokalisering i 1999, som resultat av kulturminister Anne Enger Lahnsteins fotavtryksstrategi. Deretter slutføring av funksjons- og romprogram, fulgt av den internasjonale arkitektkonkurransen, der Snøhettas frapperende vinnerkonsept ga ny inspirasjon og glød. Deretter forprosjektering til nytt stortingsvedtak om

forprosjekt og kostnadsramme i 2002, og endelig seks år med detaljprosjektering og bygging, frem til dagen da kulturminister Trond Giske kunne lande det hele ved åpningen i 2008. Stafettspinnen hadde siden 1989 da gått mellom hele åtte kulturministre.

Modningsprosessen

Allerede i 1989/90 startet arbeidet med å beskrive mål- og virksomhetsområder for et nytt operahus, som grunnlag for et rom- og funksjonsprogram.

Bearbeiding og videreutvikling av dette foregikk kontinuerlig opp gjennom 1990-tallet, frem til ferdig forprosjekt og Stortingets vedtak av areal- og kostnadsramme i 2002. For å optimalisere sluttresultatet har vi også i detaljprosjekterings- og byggefasen – ut fra stadig ny og foredlet innsikt – ønsket å foreta endringer og justeringer. Det har ofte bydd på betydelige utfordringer, siden byggeprosjektets iboende logikk og dynamikk tilsier at rom- og funksjonsprogram bør endres minst mulig fra det tidspunkt prosjektrammene er definert, dvs. etter Stortingets vedtak om forprosjekt.

Vårt norske prosjekt har hatt minst én fordel av å være sist i rekken av europeiske kulturprosjekter som bygger operahus: Vi har kunnet lære av andres feil i planlegging, prosjektering og bygging. Vi har lært mye på våre europeiske studieturer: De nye husene i Helsinki, Göteborg og København har vært våre fremste referanseprosjekter, foruten de store internasjonale husene i London, Amsterdam, Paris, Barcelona, München, Dresden, Wien og Berlin.

Vår langdryge prosess har dessuten gitt den, om enn utilsiktede, gevinst at funksjons- og romprogram har kunnet

modne over tid. Det er en dristig, men neppe langt fra en objektiv og etterprøvbart sannhet, at vi har fått et nærmest optimalt utformet operahus, innenfor de økonomiske og arealmessige rammer som har vært gitt. Norge har omsider fått et fremtidsrettet operahus.

Gjennomføringen

Operaens eget arbeid med rom- og funksjonsprogram har vært basert på bred intern deltakelse. På det meste har 80-100 operaansatte, med engasjement og relevant fagkunnskap, vært trukket inn, i større eller mindre grad, i prosjektutviklingen. Det har vært svært stimulerende og nyttig. En person eller liten gruppe kan ikke ha kunnskap og innsikt nok til å fange opp og løse alle de forskjellige funksjonsbehovene i et operahus. Devisen "Den vet hvor skoen trykker, som har den på" har sin gyldighet også her. Jeg er overbevist om at den brede faglige forankring som vårt rom- og funksjonsprogram har hatt internt i Operaen, har medvirket til det gode funksjonelle resultat. Vi var oss bevisst at vi skulle inn i nye og større sko enn dem vi gikk i på Youngstorget. Altså var det viktig å se på oss selv og vår fremtid med friske blikk. Eksterne rådgivere ble derfor trukket med i prosessen i tillegg. Samhandlingen og kommunikasjonen med Statsbygg og departementene har vært intens gjennom alle faser og på alle nivåer i prosjektorganisasjonen. Statsbyggs prosjektorganisasjon har gjennomgående vist seg lydhør for brukers innspill, og har stilt seg åpen overfor vår bredt anlagte brukermedvirkning. Kulturdepartementet har vært en engasjert og påpasselig oppdragsgiver. Ikke minst har Fornyings- og administrasjonsdepartementet vist seg som et ekte kulturdepartement.

Samspeilet med arkitektkontoret Snøhetta og øvrige rådgivere, har vært stimulerende, men også utfordrende. Selve prosjektgjennomføringen har dessuten vært basert på gode og omforente prosedyrer for samhandling om løsninger på alle små og store utfordringer – og de har vært utallige! Ved at alle involverte parter dessuten tidlig i prosessen ble enige om mål og hovedprioriteringer, sikret også det en relativt sett lite friksjonsfylt prosjekterings- og gjennomføringsfase.

Prosjektets styringsgruppe har siden etableringen i 1999 vært svært vesentlig for prosjektets fremdrift og endelige resultat, og har fungert som et positivt, sammenbindende lim. Det har vært en viktig kvalitet i prosessen at alle prosjektets sentrale aktører har delt en felles visjon om å reise "det fremste kulturbygg i Norge siden Nidarosdomen".

Det er med stolthet og glede vi har overtatt dette fabelaktige bygget, og det er med ydmykhet og respekt for de utfordringer som venter vi har tatt bygget i bruk. Det gjenstår fortsatt noen sluttarbeider og nødvendige supplerende tiltak. Vi har tiltro til våre samarbeidspartnere at også de gjenstående arbeider blir løst på beste vis.

Vi takker Statsbygg, Kultur- og kirkedepartementet og Fornyings- og administrasjonsdepartementet for det svært positive og målrettede samarbeid gjennom mange år, som har ført frem til dette svært vellykkede resultat.

BERNT E. BAUGE
LEDER AV OPERAENS BRUKERORGANISASJON OG OPERAENS
REPRESENTANT I STYRINGSGRUPPEN FOR PROSJEKT NYTT
OPERAHUS

ESPEN GILJANE, BERNT BAUGE, H.M. DRONNING MARGRETHE, H.M. DRONNING SONJA, H.M. KONG HARALD, ELLEN HORN OG BJØRN SIMENSEN FØR ÅPNINGSGALLAEN

BIRGITTE CHRISTENSEN, RANDI STENE OG ELIZABETH NORBERG-SCHULZ FRA ÅPNINGSGALLAEN

KRISTIAN RUUTU, MAIKO NISHINO, PHILIP CURRELL OG GAKURO MATSUI FRA SKEW WHIFF FRA ÅPNINGSGALLAEN

BERNT BAUGE, BJØRN SIMENSEN OG TROND GISKE FRA NØKKELOVERREKKELESEN

SLAVEKORET FRA ÅPNINGSGALLAEN

CLAUDIA SCHREIBER OG KÁRI FREYR BJØRNSSON I SECHS TÄNZE FRA ÅPNINGSGALLAEN

ÅPNINGEN AV NORGES NYE OPERAHUS

Året 2008 markerer det store tidsskillet for opera- og ballettkunsten i Norge. Nasjonens nye operahus ble åpnet. Et viktig mål for åpningen var å tydeliggjøre samfunnets kunst- og kulturpolitiske ambisjoner for det nye operahuset. En særlig viktig dimensjon var at Operaen fra dag én kunne markere seg som en av landets viktigste kulturelle møteplasser for brede publikumsgrupper. Det var viktig å fokusere på de ulike kunstformer og arenaer som Operaen rommer og å forankre og profilere det nye operahuset bredt både nasjonalt og internasjonalt. Denne ambisjon kom særlig til uttrykk gjennom en åpningsfestperiode som løp fra den 12. april og ut juni 2008, med en forutgående oppspillperiode fra den 4. april.

I. PERIODEN FREM TIL 12. APRIL (OPPSpill)

Den høytidelige nøkkelseeremoni

Fredag 4. april / Scene 2

Statsbygg og Fornyings- og administrasjonsdepartementet stilte operahuset til disposisjon for Kultur- og kirkedepartementet som deretter stilte operahuset til disposisjon for Den Norske Opera & Ballett .

Vernissasje for husets kunstneriske utsmykning

Mandag 7. april / Scene 2

Presentasjon og visning av utsmykningsprosjektene i operahuset ved Utsmykningsutvalget og de engasjerte kunstnere. H.M. Dronningen var tilstede.

100 timer igjen til åpning

Tirsdag 8. april / Foajeen

Kulturpolitisk seminar om operahusets innhold ved Kultur- og kirkedepartementet.

Åpning av Kirsten Flagstads plass

Torsdag 10. april / Operahusets forplass

Avduking av navneskilt og statue.

Dokumentar i NRK-TV

Torsdag 10. april

En times TV-dokumentar om veien frem mot nytt operahus.

2. ÅPNINGSFESTPERIODEN 12. APRIL TIL 30. JUNI

Åpningsgalla – Offisiell åpning av Operaen

Lørdag 12. april / Hovedscenen

Høytidelig åpning av operahuset ved H.M. Kong Harald V. Direkte fire timers TV-sendt opera- og ballettgalla på NRK1 samt i NRK P2. Kongefamilien var tilstede og det ble vist festfyrverkeri fra Operaens tak.

Åpning av Operaen for alle

Søndag 13. april

Foajeen, serveringssteder og butikk åpnet for publikum. Husets omvisningsprogram startet.

Konsertåpning

Lørdag 19. april / Hovedscenen

Konsert med Operaorkestret og dirigent Lorin Maazel, første konsert i Operaens konsertkabinett.

Den 7. juni orkesterkonsert med dirigent Neeme Järvi.

Ballettåpning Scene 2

Fredag 25. april / Scene 2

Urpremiere på Ingun Bjørnsgaards ballett Et moderne sted (ni forestillinger). H.K.H. Kronprinsen og H.K.H. Kronprinsessen var tilstede.

Operaåpning Hovedscenen

Lørdag 26. april / Hovedscenen

Operafest – konsert (11 konserter)

H.M. Kongen og H.M. Dronningen var tilstede.

Mangfoldsarrangement

Søndag 27. april / Foajeen

Kulturell mangfoldskonsert i regi av Mela-festivalen.

Ballettåpning Hovedscenen

Lørdag 24. mai / Hovedscenen

Premiere på Jíří Kylián's ballettaften Worlds Beyond, som også inkluderte en installasjonsløype før forestillingen bak, under og over scenen (14 forestillinger).

Operaåpning Scene 2

Torsdag 29. mai / Scene 2

Premiere på verdens eldste opera; Orfeo av Claudio Monteverdi (åtte forestillinger).

Åpning Prøvesalen

Mandag 16. juni / Prøvesalen

Premiere på Det store bankranet, opera for og med barn av Sir Peter Maxwell Davies (16 forestillinger).

Gjestespill

Øvrige arrangementer i Åpningsfestperioden / Hovedscenen

Gjestespill med Berliner Philharmoniker og Sir Simon Rattle

Gjestespill med PJ Harvey og Seigmen.

FORESTILLINGER OG KONSERTER I OPERAEN

Produksjoner	Antall forest.	Antall besøkende	Besøksprosent	Billettinntekter	Billettpris gj.snitt
HOVEDSCENEN					
OPERA					
Operafest	11	15 056	100	4 802 089	320,05
Porgy and Bess	18	25 695	102	10 010 353	416,89
Generalprøve Porgy & Bess	2	1 208	91	295 030	221,16
Don Carlo	11	14 600	102	9 146 823	638,17
Titus	5	6 537	98	2 135 445	320,16
Thora på Rimol	2	2 045	77	620 801	232,68
Flaggermusen	4	5 354	100	2 007 252	376,17
	53	70 495	100	29 017 793	418,38

BALLETT					
Worlds Beyond	14	16 501	86	5 286 979	276,86
Tornerose	13	17 624	102	5 633 849	324,87
Limbs Theorem	6	6 377	80	1 744 578	217,96
Nøtteknekkeren	16	21 261	100	6 821 126	319,58
	49	61 763	94	19 486 532	296,21

KONSERTER					
Åpningsgalla	1	1 319	100	260 680	195,41
Åpningskonsert 19.4.	1	1 240	91	511 474	374,98
Konsert med Berliner Philharm. og Simon Rattle	1	1 362	100	1 579 497	1157,99
Konsert med Operaorkestret og Neeme Järvi	1	1 119	82	444 654	325,99
Konsert med PJ Harvey	1	1 482	108	623 150	456,85
Konsert med Seigmen	2	3 091	97	1 387 360	435,73
Oslo Jazzfestival	1	1 371	101	409 965	300,56
Konsert med D. Barenboim og West-Eastern Divan Orchestra	1	1 117	82	823 643	603,84
Konsert med Operaorkestret og Zubin Mehta	1	1 377	101	643 474	471,76
Konsert med Operaorkestret og R. Alessandrini	1	1 368	100	418 237	306,63
Konsert med Bryn Terfel	1	1 359	100	1 417 724	1039,39
	12	16 205	105	8 519 858	507,32
TOTALT HOVEDSCENEN	114	148 463	97	57 024 183	375,31

SCENE 2					
OPERA					
Orfeo	8	2 678	98	620 634	226,84
Melancholia	3	966	107	183 726	204,14
Dead Beat Escapement	6	1 358	75	232 674	129,26
Jenny - en annerledes opera	4	1 208	96	171 972	136,92
	21	6 210	93	1 209 006	180,66

Produksjoner	Antall forest.	Antall besøkende	Besøksprosent	Billettinntekter	Billettpris gj.snitt
BALLETT					
Et moderne sted	9	2 825	88	595 057	184,69
Ballettskolens elevforestilling	4	1 344	100	91 650	68,19
Carte Blanche	4	1 508	103	356 106	243,24
På kamerset	9	1 897	58	335 348	101,81
Ballettlaboratoriet	1	300			
	27	7 574	79	1 378 161	143,20

KONSERTER					
Oslo Kammermusikkfestival	1	300		1 472	4,91
Konset for 3 flygler og 3 pianister	1	355	118	60 310	201,03
Konsert med Bollywood Brass Band	3	1 076	120	146 561	162,85
Resital med Marita Sølberg	1	113	38	18 620	62,07
Superlørdag med KORK 6.9.	1	332	111	48 559	161,86
Superlørdag med KORK 27.9.	1	414	138	69 355	231,18
Superlørdag med KORK 1.11.	1	414	138	66 674	222,25
Superlørdag med KORK 6.12.	1	414	138	69 257	230,86
Resital med Ingebjørg Kosmo	1	158	53	26 059	86,86
	11	3 276	99	506 867	153,60
TOTALT SCENE 2	59	17 060	87	3 094 034	157,73

PRØVESALEN					
OPERA					
Det store bankranet	16	2 771	87	213 447	66,70
	16	2 771	87	213 447	66,70
BALLETT					
Heritage	15	2 552	85	210 218	70,07
	15	2 552	85	210 218	70,07
TOTALT PRØVESALEN	31	5 323	86	423 665	68,33
TOTALT BILLETTERTE ARR.	240	170 846		60 541 882	355
FOAJÉKONSERTER (GRATIS)	35	8 487		0	0

KONSERTER PÅ ANDRE ARENAER I OSLO					
Aftenpostens nyttårskonsert, Oslo Konserthus	1	1 450			
Bylyder, Norges Musikkhøgskole	1	200			
Bylyder 2, Norges Musikkhøgskole	1	200			
Götterdämmerung, Oslo Konserthus	1	550			
TOTALT ANDRE ARENAER	4	2 400			

FORESTILLINGER OG KONSERTER PÅ TURNÉ

Turnéproduksjoner	Sted	Antall forestillinger	Antall besøkende
INNLAND			
OPERA			
Konsert	Elverum	1	250
	Lillehammer	1	180
	Skien	1	450
	Sandefjord	1	300
	Longyearbyen	1	220
	Tromsø	1	618
	Tromsø	1	195
	Hammerfest	1	120
	Vadsø	1	278
	Harstad	1	210
	Tromsø	1	603
BALLETT			
På kammeret med Elo og Boyadjiev	Stavanger	1	618
SUM TURNÉ INNLAND		12	4 042
UTLAND			
OPERA			
Madama Butterfly konsertant	Murmansk	2	1460
SUM TURNÉ UTLAND		2	1 460
SUM TURNÉ		14	5 502
TOTALT ALLE ARENAER		257	187 235

OPPSØKENDE VIRKSOMHET

Produksjoner	Sted	Antall forestillinger	Antall besøkende
OPPSØKENDE VIRKSOMHET			
OPPSØKENDE - BALLETT			
Den Kulturelle Skolesekken	Stenbråten skole	1	120
	Seterbråten skole	1	200
	Grünerløkka skole	2	300
	Lakkegata skole	1	120
	Stovner skole	1	150
	Stig skole	1	120
	Voksen skole	1	120
	Bestum skole	1	120
	Nordstrand skole	1	200
	Tøyen skole	1	100
	Ullevål skole	1	120
	Bolteøkka skole	1	120
	Tveita skole	1	100
	Østensjø skole	1	100
	Lilleborg skole	1	120
	Kastellet skole	1	200
	Majorstuen skole	1	120
	Linderud skole	1	160
	Gamlebyen skole	1	100
Utdrag fra div balletter	Lillehammer	3	137
	Lillehammer	3	74
LØRDANS			
Et moderne sted	Nasjonalgalleriet	1	30
Worlds Beyond	Prøvesalen, DNO&B	1	200
Limb's Theorem	Nasjonalgalleriet	1	70
På kammeret	Nasjonalgalleriet	1	40
DANSENS DAG			
Utdrag fra Sylfiden	Sarpsborg	1	73
SUM OPPSØKENDE VIRKSOMHET		31	3 314
TOTALT INKL. OPPSØKENDE VIRKSOMHET		288	190 549

NØKKELTALL

DNO&B RESULTAT TOTALT	2004	2005	2006	2007	2008
Driftsinntekter	267 124 928	291 742 723	310 182 511	344 916 371	478 686 999
Offentlige tilskudd	227 689 000	239 997 507	262 857 512	299 539 000	347 054 500
Egne inntekter	39 435 928	51 745 217	47 324 999	45 377 371	124 447 391*
Driftskostnader	265 159 434	290 015 248	307 952 551	339 975 659	483 271 515
Lønnsutgifter	195 060 274	216 131 381	236 069 410	261 952 339	339 435 496
Øvrige driftsutgifter	70 099 160	73 883 867	71 883 141	78 023 320	143 836 019
Årsresultat	2 822 039	2 593 790	267 004	3 214 998	- 15 129 056
Selvdekningsgrad	15	18	15	13	26
Antall premiéer, nyinnstuderinger og gjestespill	8	11	7	9	17
Antall repertoarproduksjoner	24	24	17	20	4
Antall forestillinger og konserter	183	197	197	191	257
Antall besøkende	134 142	157 755	142 663	135 761	187 235**

* EKSKL. UTGIFTSREFUSJONER

** EKSKL. OPPSØKENDE VIRKSOMHET

MAGNE FREMMERLID I DON CARLO

FRA VENSTRE / JOHANNES WEISSER OG ANNA SIMBOLI I ORFEO,
KJELL MAGNUS SANDVE, NILS HARALD SØDAL OG TORIL CARLSEN I FLAGGERMUSEN,
ANJA HARTEROS I DON CARLO

PRODUKSJONER / OPERA

ÅPNINGSGALLAEN

Premiere: 12. april 2008 / Hovedscenen

Musikk *Diverse komponister*

Musikalsk ledelse *Heinz Fricke, Marc Soustrot, Christian Eggen*

Regi *Bentein Baardson*

Scenografi/kostymer *Ingeborg Kvamme*

Lysdesign *Mikki Kunttu*

Regissører *Hilde Andersen, Heidi Bruun Nedregaard*

Bevegelsesinstruktør *Tiril Andøl*

Solister *Ragnhild Heiland Sørensen, Henrik Engelsviken, Maria Guleghina,*

Johannes Weisser, Silvia Moi, Anja Harteros, René Pape, Ingebjørg Kosmo,

Thor Inge Falch, Toril Carlsen, Audun Iversen, Marita Sølberg, Hege Høisæter,

Kjell Magnus Sandve, Svein Erik Sagbråten, Carsten Stabell, Magne

Fremmerlid, Eli Kristin Hanssveen, Birgitte Christensen, Randi Stene,

Elizabeth Norberg-Schulz, Solveig Kringlebotn, Fikile Mvinjelwa, Nicole

Cabell, Trond Halstein Moe, Ingjerd Mantor, Turid Karlsen, Terje Stensvold

ORFEO

Premiere: 29. mai 2008 / Scene 2

Samarbeid med Opera North, Leeds og Glimmerglass

Opera, New York

Komponist *Claudio Monteverdi*

Libretto *Alessandro Striggio d.y.*

Musikalsk ledelse *Rinaldo Alessandrini*

Regi *Christopher Alden*

Regiassistent *Ronald Rorvik*

Koregrafi *Claire Glaskin*

Scenografi *Paul Steinberg*

Kostymer *Doey Lüthi*

Lysdesign *Adam Silverman*

Solister *Furio Zanasi, Anna Simboli, Marianne Beate Kielland, Isa Gericke,*

Nils Harald Sødal, Njål Sparbo, Johannes Weisser, Fredrik Akselberg, Petter

Udland Johansen, Luca Dordolo, Signe Sannem Lund, Matteo Bellotto

DET STORE BANKRANET

Premiere: 16. juni 2008 / Prøvesalen

En produksjon fra Barne- og ungdomsoperaen

Musikk/libretto *Sir Peter Maxwell Davies*

Musikalsk ledelse *Steffen Kammler*

Regi *Gunnar Bergstrøm*

Scenografi/kostymer *Kathrine Hysing*

Barnekorleder *Edle Stray-Pedersen*

Solister *Fra Barnekoret*

Sammensatt orkester *Oslo Kommunale Musikkskole og*

Barratt Due Musikkinstitutt

DON CARLO

Premiere: 20. september 2008 / Hovedscenen

Samproduksjon med The Royal Opera House, Covent

Garden og The Metropolitan Opera House, New York

Komponist *Guiseppe Verdi*

Libretto *Joseph Méry og Camille du Locle*

Musikalsk ledelse *Marco Guidarini*

Regi *Nicholas Hytner*

Ansvarlig regi *Elaine Kidd*

Regiassistent *Heidi Bruun Nedregaard*

Koreografi *Scarlett Mackmin*

Scenografi/kostymer *Bob Crowley*

Lysdesign *Mark Henderson*

Bevegelsesinstruktør *Scarlett Mackmin*

Kampinstruktør *Ketil Støren*

Kormester *Steffen Kammler*

Solister *René Pape, Frode Olsen, Anja Harteros, Birgitte Christensen,*

Victoria Nava, Alfred Kim, Keith Ikaia-Purdy, Boiko Zvetanov, Henrik

Engelsviken, Ingebjørg Kosmo, Khatuna Mikaberize, Peter Mattei, Trond

Halstein Moe, Marek Lipok, Silvia Moi, Vidar Hellkås, Ketil Hugaas, Magne

Fremmerlid, Marita Sølberg, Eli Kristin Hanssveen

MELANCHOLIA

Premiere: 1. oktober 2008 / Scene 2

Samproduksjon med Den Nye Opera, Opéra National de

Paris, Stavanger 2008 og Ultima

Komponist *Georg Friedrich Haas*

Libretto *Jon Fosse*

Musikalsk ledelse *Emilio Pomarico*

Regi *Stanislas Nordey*

Scenografi *Emmanuel Clolus*

Kostymer *Raoul Fernandez*

Lysdesign *Phillipe Berthomé*

Solister *Otto Katzameier, Melanie Walz, Johannes Schmidt, Ruth Weber,*

Daniel Gloger, Annette Elster, Martyn Hill

Orkester *BIT 20*

DEAD BEAT ESCAPEMENT

Premiere: 17. oktober 2008 / Scene 2

Komponist *Cecilie Ore*

Konsept/libretto *Cecilie Ore og Bibbi Moslet*

Dramaturg *Bibbi Moslet*

Regi *Hilde Andersen*

Koreografisk konsulent *Øyvind Jørgensen*

Koreografiassistent *Hege Gabrielsen*

Scenografi/kostymer *Tine Schwab*

Lysdesign *Kristin Bredal*

Spesialist teknisk bistand *Mats Claesson*

Kampinstruktør *Ingvild Lien*

Solister: *Svein Erik Sagbråten, Thor Inge Falch, Per Andreas Tønder,*

Håvard Stensvold, Yngve André Søberg, Espen Fegran

Dansere *Øyvind Jørgensen, Stig Zeiner Gundersen, Nils Jakob Johannesen,*

Sittibancha Bamphen, Thomas Gundersen, Terje Tjøme Mossige, Erik Rulin

THORA PÅ RIMOL

Premiere: 22. november 2008 / Hovedscenen

Semi-scenisk fremførelse. Samarbeid med Stiftelsen Thora

Komponist/libretto *Hjalmar Borgstrøm*

Musikalsk ledelse *Terje Boye Hansen*

Regi og konsept *Paul Curran*

Kormester *Steffen Kammler*

Solister *Maria Stattin, Trond Halstein Moe, Harald Bjørkøy, Knut Stiklestad*

TITUS

Sesongpremiere: 18. oktober 2008 / Hovedscenen

Komponist *Wolfgang Amadeus Mozart*

FLAGGERMUSEN

Premiere: 19. desember 2008 / Hovedscenen

Komponist *Johann Strauss d.y.*

GJESTESPILL

PORGY & BESS (FRA CAPE TOWN OPERA)

Premiere: 9. august 2008 / Hovedscenen

Komponist *George Gershwin*

Med Operaorkestret

JENNY - EN ANNERLEDES OPERA (DISSIMILIS)

Premiere: 6. november 2008 / Scene 2

Komponist *Charlotte Fongen*

TURNÉ

NYTTÅRSKONSERT

Hjertnes, Sandefjord

Diverse komponister

NYTTÅRSKONSERT

Ibsenhuset, Skien

Diverse komponister

NYTTÅRSKONSERT

Kulturhuset Elvarheim, Elverum

Diverse komponister

NYTTÅRSKONSERT

Maihaugsalen, Lillehammer

Diverse komponister

NYTTÅRSKONSERT

Huset, Longyearbyen

Diverse komponister

OPERACRUISE UNDER POLARHIMMELEN

Kulturhuset, Tromsø

Ishavskatedralen, Tromsø

Hammerfest kirke, Hammerfest

Nordkapphallen, Honningsvåg

Sentrum skoles aula, Vadsø

Det Dramatiske Teater, Murmansk

Harstad Kulturhus, Harstad

Tromsø kulturhus, Tromsø

GALLAKONSERT

Arendal kulturhus, Arendal

PRESENTASJONSPROGRAM

Det har vært medvirket i en rekke sponsor- og presentasjons-arrangementer i året som har gått.

KUNSTNERISKE GJESTER

SANGSOLISTER

Akselberg, Fredrik *Orfeo*

Bellotto, Matteo *Orfeo*

Birkeland, Frode *Flaggermusen nyttårsaften* -

avskjedsforestilling Bjørn Simensen

Bjørkøy, Harald *Thora på Rimol*

Bøksle, Eivind *Flaggermusen nyttårsaften* -

avskjedsforestilling Bjørn Simensen

Cabell, Nicole *Åpningsgallaen*

Carlsen, Svein *Flaggermusen nyttårsaften* -

avskjedsforestilling Bjørn Simensen

Dordolo, Luca *Orfeo*

Eaglen, Jane *Götterdämmerung konsertant*

Einarsson, Anna *Götterdämmerung konsertant*

Elster, Annette *Melancholia*

Eriksen, Arild *Flaggermusen nyttårsaften* -

avskjedsforestilling Bjørn Simensen

Eriksmoen, Mari *Operafest I*

Fegran, Espen *Dead Beat Escapement*

Fillan, Jan Erik *Flaggermusen*

Fjeld Olsen, Mariann *Flaggermusen*

Gericke, Isa *Orfeo*

Gloger, Daniel *Melancholia*

Gould, Stephen *Götterdämmerung konsertant*

Guleghina, Maria *Åpningsgallaen*

Haller, Edith *Götterdämmerung konsertant*

Harteros, Anja *Åpningsgallaen, Don Carlo*

Hill, Martyn *Melancholia*

Ikaia-Purdy, Keith *Don Carlo*

Iversen, Audun *Aftenpostens nyttårskonsert, Åpningsgallaen, Operafest II*

Johansen, Petter Udland *Orfeo*

Jupither, Marcus *Götterdämmerung konsertant*

Karlsen, Turid *Åpningsgallaen*

Katzameier, Otto *Melancholia*

Kielland, Marianne Beate *Orfeo, Il trionfo del tempo e del disinganno*

Kim, Alfred *Don Carlo*

Kringlebotn, Solveig *Åpningsgallaen, Konsert med dirigent Neeme Järvi*

Krogh, Yngvar *Flaggermusen nyttårsaften*

- avskjedsforestilling Bjørn Simensen

Langvik, Espen *Flaggermusen*

Larsson, Anna *Konsert Mahlers 2. symfoni*

Lie, Tom Erik *Operafest I*

Lund, Signe Sannem *Orfeo, Operafest I, Titus, Flaggermusen*

Mattei, Peter *Don Carlo*

Mikaberidze, Khatuna *Don Carlo*

Mvinjelwa, Fikile *Åpningsgallaen*

Nava, Victoria *Don Carlo*

Norberg-Schulz, Elizabeth *Åpningsgallaen, Flaggermusen*

Olsen, Frode *Don Carlo*

Pape, René *Åpningsgallaen, Don Carlo*

Popov, Dmytro *Aftenpostens nyttårskonsert*

Ryan, Ola Marius *Flaggermusen*

Rønning, Helge *Titus*

Schmidt, Johannes *Melancholia*

Simboli, Anna *Orfeo*

Skram, Knut *Operafest I, Flaggermusen nyttårsaften* -

avskjedsforestilling Bjørn Simensen

Sparbo, Njål *Orfeo*

Stattin, Maria *Thora på Rimol*

Staveland, Magnus *Konsert Mozartgalla,*

Il trionfo del tempo e del disinganno

Stene, Randi *Åpningsgallaen*

Stensvold, Håvard *Dead Beat Escapement*

Stensvold, Terje *Åpningsgallaen, Flaggermusen nyttårsaften* -

avskjedsforestilling Bjørn Simensen

Stiklestad, Knut *Thora på Rimol*

Søberg, Yngve André *Dead Beat Escapement*

Sødal, Nils Harald *Orfeo, Flaggermusen*

Terfel, Bryn *Konsert 26. nov*

Walz, Melanie *Melancholia*

Weber, Ruth *Melancholia*

Weisser, Johannes *Åpningsgallaen, Orfeo, Operafest II,*

Konsert Mozartgalla

Zanasi, Furio *Orfeo*

Zvetanov, Boiko *Don Carlo*

MUSIKALSKE LEDERE/DIRIGENTER

Alessandrini, Rinaldo *Orfeo, Titus,Mozartgalla,*

Il trionfo del tempo e del disinganno

Bellincampi, Giordano *Aftenpostens nyttårskonsert*

Chaslin, Frederic *Operafest I*

Eggen, Christian *Åpningsgallaen*

Fiore, John *Götterdämmerung konsertant*

Fricke, Heinz *Åpningsgallaen*

Guidarini, Marco *Don Carlo*

Jones, Gareth *Bryn Terfel-konsert*

Järvi, Neeme *Sommerkonsert*

Karabits, Kirill *Konsert, NMH, 18. januar*

Lang-Lessing, Sebastian *Porgy & Bess*

Mehta, Zubin *Mahlers 2. symfoni*

Maazel, Lorin *The Ring Without Words*

Pomarico, Emilio *Melancholia*

Rattle, Sir Simon *Berliner Philharmoniker*

Soustrot, Marc *Åpningsgallaen, Operafest II*

Aadland, Eivind *Flaggermusen*

REGISSØRER

Alden, Christopher *Orfeo*

Baardson, Bentein *Åpningsgallaen*

Curran, Paul *Thora på Rimol*

Hytner, Nicholas *Regi, Don Carlo*

Kidd, Elaine *Ansvarlig regi, Don Carlo*

Konwitschny, Peter *Titus*

Nordey, Stanislas *Melancholia*

SCENOGRAFER

Crowley, Bob *Don Carlo*

Brade, Helmut *Titus*

Langenfass, Rolf *Flaggermusen*

Kvamme, Ingeborg *Åpningsgallaen*

Steinberg, Paul *Orfeo*

Schwab, Tine *Dead Beat Escapement*

Hysing, Kathrine *Det store bankranet*

Clolus, Emmanuel *Melancholia*

KOSTYMEDESIGNERE

Brade, Helmut *Titus*

Crowley, Bob *Don Carlo*

Fernandez, Raoul *Melancholia*

Hysing, Kathrine *Det store bankranet*

Kvamme, Ingeborg *Åpningsgallaen*

Langenfass, Rolf *Flaggermusen*

Lüthi, Doey *Orfeo*

Schwab, Tine *Dead Beat Escapement*

LYSDESIGNERE

Berthomé, Philippe *Melancholia*

Bredal, Kristin *Dead Beat Escapement*

Henderson, Mark *Don Carlo*

Kunttu, Mikki *Åpningsgallaen*

Silverman, Adam *Orfeo*

Sveinbjørnsson, Gretar *Flaggermusen*

Voss, Manfred *Titus*

KOREOGRAFER

Andøl, Tiril *Åpningsgallaen, Operafest I & II*

Glaskin, Claire *Orfeo*

Herlofson, Toni *Flaggermusen*

Mackmin, Scarlett *Don Carlo*

DRAMATURGER

Bartz, Bettina *Titus*

ANDRE MEDVIRKENDE

Arvesen, Turid *Harley Owners Group - Østfold, Flaggermusen nyttårsaften*

- *avskjedsforestilling Bjørn Simensen*

Ashbjørnsen, Grete *Harley Owners Group - Østfold,*

Flaggermusen nyttårsaften - *avskjedsforestilling Bjørn Simensen*

Bamphen, Sittibancha *Danser, Dead Beat Escapement*

Claesson, Mats *Lydkonsulent, Dead Beat Escapement*

Dingstad, Elisabeth *Fiolin, Flaggermusen nyttårsaften* -

avskjedsforestilling Bjørn Simensen

Finch, Cathrin *Harpe, Bryn Terfel-konserten*

Grønli, Cecilie *Harley Owners Group - Østfold, Flaggermusen nyttårsaften*

- *avskjedsforestilling Bjørn Simensen*

Gundersen, Thomas *Danser, Dead Beat Escapement*

Hadland, Christian Ihle *Klaversolist, Konsert for 3 pianister og 3 flygler*

Hansen, Terje *Harley Owners Group - Østfold, Flaggermusen nyttårsaften*

- *avskjedsforestilling Bjørn Simensen*

Hasselgren, Martin *Pierrot, Åpningsgallaen*

Helgarson, Anders *Harley Owners Group - Østfold, Flaggermusen*

nyttårsaften - *avskjedsforestilling Bjørn Simensen*

Hellgren, Randi *Harley Owners Group - Østfold, Flaggermusen*

nyttårsaften - *avskjedsforestilling Bjørn Simensen*

Horn, Steffen *Klaversolist, Konsert for 3 pianister og 3 flygler*

Johannesen, Nils Jakob *Danser, Dead Beat Escapement*

John Andresen *Danser, Flaggermusen*

Jørgen, Øyvind *Danser og koreografisk konsulent, Dead Beat Escapement*

Lindberg, Kristian *Klaversolist, Aftenpostens nyttårskonsert, Konsert for 3*

pianister og 3 flygler

Lund-Henriksen, Terje *Harley Owners Group - Østfold, Flaggermusen*

nyttårsaften - *avskjedsforestilling Bjørn Simensen*

Mackmin, Scarlett *Bevegelsesinstruktør Don Carlo*

Mossige, Terje Tjøme *Danser, Dead Beat Escapement*

Nordström, Sixten, *Konferansier Operafest II*

Rulin, Erik *Danser, Dead Beat Escapement*

Semb, Terje *Harley Owners Group - Østfold, Flaggermusen nyttårsaften* -

avskjedsforestilling Bjørn Simensen

Skauen, Roy *Harley Owners Group - Østfold, Flaggermusen nyttårsaften* -

avskjedsforestilling Bjørn Simensen

Skråning, Vigdis *Danser, Flaggermusen*

Støren, Ketil *Kampinstruktør, Don Carlo*

Waler, Sten *Harley Owners Group - Østfold, Flaggermusen nyttårsaften* -

avskjedsforestilling Bjørn Simensen

Zeiner-Gundersen, Stig *Danser, Dead Beat Escapement*

KUNSTNERISKE GJESTER – TURNÉ

SANGSOLISTER

Holstad, Arild *Madama Butterfly, Murmansk*

Iversen, Audun *Nyttårskonsert Sandefjord, Skien, Elverum, Lillehammer*

Kretzinger, Esther *Operacruise*

Sannem Lund, Signe *Operacruise og Gallakonsert*

Popov, Dmitro *Nyttårskonsert Sandefjord, Skien, Elverum, Lillehammer,*

Longyearbyen

Sidorenko, Galina *Madama Butterfly, Murmansk*

DIRIGENTER

Bellincampi, Giordano *Nyttårskonsert Sandefjord, Skien, Elverum,*

Lillehammer, Longyearbyen

Skalstad, Per Kristian *Operacruise*

KOREOGRAFER

Andøl, Tiril *Nyttårskonsert Sandefjord, Skien, Elverum, Lillehammer,*

Longyearbyen

ØVRIGE

Lindberg, Kristian, klaversolist *Nyttårskonsert Sandefjord, Skien,*

Elverum, Lillehammer

Nordström, Sixten, konferansier *Operacruise*

Skarseth, Gro Britt, obo *Madama Butterfly, Murmansk*

FRA VENSTRE / EUGENIE SKILNAND OG DIRK WEYERSHAUSEN I TORNEROSE,
NATASHA JONES OG KRISTIAN RUUTU I NØTTEKNEKKEREN

PRODUKSJONER / BALLETT

ÅPNINGSGALLA

Premiere: 12. april 2008 / Hovedscenen

1. I tid og rom, Urpremiere

Koreografi *Kristian Støvind*

Musikk *Edvard Grieg*

Kostymer *Signe Vasshus*

Lysdesign *Mikki Kunttu*

2. Sechs Tänze, Norgespremiere

Koreografi *Jiří Kylián*

Musikk *Wolfgang Amadeus Mozart*

Scenografi og kostymer *Jiří Kylián*

Lysdesign *Kees Tjebbes*

3. The Christening Suite, Urpremiere

Koreografi *Christopher Wheeldon*

Musikk *Johan Halvorsen*

Kostymer *Mikael Melbye / damer, Holly Hynes / herrer*

Lysdesign *Mikki Kunttu*

4. The Vertiginous Thrill of Exactitude, Norgespremiere

Koreografi *William Forsythe*

Musikk *Franz Schubert*

Scenografi *William Forsythe*

Kostymer *Stephen Galloway*

Lysdesign *William Forsythe*

5. Skew Whiff, Norgespremiere

Koreografi *Paul Lightfoot, Sol León*

Musikk *Gioacchino Rossini*

Scenografi og kostymer *Paul Lightfoot , Sol León*

Lysdesign *Tom Bevoort*

ET MODERNE STED

Urpremiere: 25. april 2008 / Scene 2

Koreografi *Ingun Bjørnsgaard*

Musikk *Henrik Hellstenius, Rolf Wallin*

Scenografi og kostymer *Thomas Björk*

Lysdesign *Kristin Bredal*

WORLDS BEYOND – A NIGHT OF DANCE WITH JIRI KYLIÁN

Premiere: 24. mai 2008 / Hovedscenen

1. Underworld, Urpremiere

Konsept *Jiří Kylián*

Koreografi *Karine Guizzo*

Kunstnerisk medarbeider *Yvan Dubreuil*

Musikk *Trond Reinholdtsen*

Instrumentmaker *Alberto Giordano*

Sceniske elementer *Karine Guizzo i samarbeid med Yvan Dubreuil og*

DNO&Bs verksteder

Kostymer *Karine Guizzo i samarbeid med Kari Alette Bækkevold*

Lysdesign *Silje Flaaten*

2. Wings of Wax, Norgespremiere

Koreografi *Jiří Kylián*

Musikk *John Cage, Philip Glass, Johann Sebastian Bach, Heinrich von Biber*

Scenografi *Jiří Kylián, Michael Simon, produsert av Nederlands Dans*

Theater

Kostymer *Joke Visser, produsert av Marijt van Voorst*

Lysdesign *Michael Simon*

Scenografi og lyssetting *realisert av Kees Tjebbes*

3. 27 ’ 52’’, Norgespremiere

Koreografi *Jiří Kylián*

Musikk *Dirk Haubrich*

Scenografi *Jiří Kylián, produsert av Nederlands Dans Theater*

Kostymer *Joke Visser, produsert av Marijt van Voorst*

Lysdesign *Kees Tjebbes*

4. Falling Angels, Norgespremiere

Koreografi *Jiří Kylián*

Musikk *Steve Reich*

Innspilling ved; Arthur Cune, Jacob Goud, Peter de Vries, Hans Zonderop

Scenografi *Jiří Kylián*

Kostymer *Joke Visser, produsert av Marijt van Voorst*

Lysdesign *Kees Tjebbes*

5. Creation, Urpremiere

Koreografi *Jiří Kylian*

Musikk *Kevins Volans*

Kostymer *Joke Visser*

Lysdesign *Kees Tjebbes*

6. Finale fra Arcimboldo, Norgespremiere

Koreografi *Jiri Kylián*

Musikk *Peter Tsjaikovskij*

Kostymer *Joke Visser, produsert av Hermien Hollander og*

Renske Kraakman

Lysdesign *Kees Tjebbes*

PÅ KAMMERSET MED ELO & BOYADJIEV

Premiere: 15. august 2008 / Stavanger

1. Lost in Time, Urpremiere

Koreografi *Kaloyan Boyadjiev*

Musikk *Johann Sebastian Bach, Eugene Ysaÿe*

2. Døden og piken, Urpremiere

Koreografi *Jorma Elo*

Musikk *Franz Schubert*

Kostymer *Bregje van Balen*

Lysdesign *Paul Vidar Sævarang*

LIMB’S THEOREM (NORGESPREMIERE)

Premiere: 1. november 2008 / Hovedscenen

Koreografi *William Forsythe*

Musikk *Thom Willems*

Scenografi / Lysdesign *William Forsythe, Michael Simon*

Kostymer *William Forsythe*

TORNEROSE

Sesongpremiere: 30. august 2008 / Hovedscenen

Koreografi *basert på Marius Petipa*

Iscenesettelse *Cynthia Harvey*

Musikk *Peter Tsjaikovskij*

NØTTEKNEKKEREN

Sesongpremiere: 3. desember 2008 / Hovedscenen

Koreografi *Dinna Bjørn*

Musikk *Peter Tsjaikovskij*

GJESTESPILL

CARTE BLANCHE: UMA

Urpremiere 28. oktober 2008 / Scene 2

Koreografi *Örjan Andersson*

SHUTTERS SHUT

3. og 4. oktober 2008 / New York City Centre for Christopher Wheeldons kompani ”Morphoses”

Koreografi *Paul Lightfoot og Sol León*

Musikk *resitasjon av Gertrude Stein*

TURNÉ

PÅ KAMMERSET MED ELO & BOYADJIEV

Premiere: 15. august 2008 / Stavanger

1. Lost in Time, Urpremiere

Koreografi *Kaloyan Boyadjiev*

Musikk *Johann Sebastian Bach, Eugene Ysaÿe*

2. Døden og piken, Urpremiere

Koreografi *Jorma Elo*

Musikk *Franz Schubert*

Kostymer *Bregje van Balen*

Lysdesign *Paul Vidar Sævarang*

SHUTTERS SHUT

3. og 4. oktober 2008 / New York City Centre for Christopher Wheeldons kompani ”Morphoses”

Koreografi *Paul Lightfoot og Sol León*

Musikk *resitasjon av Gertrude Stein*

DANSENS DAG

29. april 2008 / Sarpsborg

Utdrag fra Sylfiden

Kor *August Bournonville*

Musikk *Herman Løvenskiold*

BALLETTENS OPPSØKENDE VIRKSOMHET PÅ TURNÉ

15. og 16. oktober 2008 / Lillehammer

Besøk på skoler

Utdrag fra flere ballerter

PRESENTASJONSPROGRAM

Det har vært medvirket i en rekke sponsor- og presentasjonsarrangementer i året som har gått.

OPPSØKENDE VIRKSOMHET

DEN KULTURELLE SKOLESEKKEN

31. januar 2008 Stenbråten skole og Seterbråten skole

1. februar 2008 Grünerløkka skole og Lakkegata skole

11. februar 2008 Stovner skole og Stig skole

13. februar 2008 Voksen skole og Bestum skole

15. februar 2008 Nordstrand skole og Tøyen skole

6. oktober 2008 Ullevål og Bolteløkka skoler

8. oktober 2008 Tveita og Østensjø skoler

10. oktober 2008 Grünerløkka og Lilleborg skoler

13. oktober 2008 Kastellet og Majorstuen skoler

14. oktober 2008 Linderud og Gamlebyen skoler

BALLETLABORATORIET

Visning 13. mars 2008

Prosjekt *med Kristin Hjort Inao og Yoshifumi Inao til musikk av Stig Nilsson*

Prosjekt *med Masja Abrahamsen til musikk av Riz Maslen*

Prosjekt *med Daniel Proietto til musikk av Craig Armstrong*

Visning 21. november 2008

Prosjekt *med Daniel Proietto til musikk av Philip Glass*

Prosjekt *med Ingunn B. Tarebo-Myhre til musikk av Petter Wiik*

Prosjekt *med Andreas Heise til musikk av John Dowland og*

Sergei Rachmaninov

TRANSMISJONER

Åpningsgallen 12. april 2008 / direktesendt på NRK 1

KUNSTNERISKE GJESTER

DANSERE

Andresen, John *utdrag fra Arcimboldo, Worlds Beyond*

Garcia, Syvert Lorenz. *fra Nasjonalballettens Ballettskole: I tid og rom,*

Åpningsgalla

Hveding, Kirsten *Nøtteknekkeren*

Konrad, Frederic *Nøtteknekkeren*

Krogsrud, Dagfinn *utdrag fra Arcimboldo, Worlds Beyond*

De Miranda, Jan*I tid og rom, Åpningsgalla*

Rødsten, Kjersti *Nøtteknekkeren*

Skråning, Vigdis *Nøtteknekkeren*

Storm-Jensen, Gina *fra Nasjonalballettens Ballettskole: I tid og rom,*

Åpningsgalla

Toney, Brian *Nøtteknekkeren*

Westnes, Sissel *I tid og rom, Åpningsgalla*

DIRIGENTER

Bergby, Ingar *Nøtteknekkeren*

Boye Hansen, Terje *Nøtteknekkeren*

Jurowski, Michail *Tornerose*

Korsgård, Trond *Et moderne sted, Scene 2*

Skalstad, Per Kristian *Åpningsgalla*

ISCENESETTER
Harvey, Cynthia <i>Tornerose</i>

KOREOGRAFER
Abrahamsen, Masja <i>Ballettlaboratoriet, KHIO</i>
Bjørn, Dinna <i>Nøtteknekkeren</i>
Bjørnsgaard, Ingun <i>Et moderne sted, Scene 2</i>
Boyadjiev, Kaloyan <i>Lost in time, På Kammerset med Elo & Boyadjiev, Scene 2</i>

Elo, Jorma <i>Døden og Piken, På Kammerset med Elo & Boyadjiev, Scene 2</i>
Forsythe, William <i>Limb's Theorem</i>
Guizzo, Karine <i>Underworld, Worlds Beyond</i>
Heise, Andreas <i>Ballettlaboratoriet, Scene 2</i>
Inao, Kristin Hjort <i>Ballettlaboratoriet, KHIO</i>
Inao, Yoshifumi <i>Ballettlaboratoriet, KHIO</i>
Kylián, Jíří <i>Sechs Tänze, Åpningsgalla, og Worlds Beyond</i>
León, Sol <i>Skew Wiff, Åpningsgalla</i>
Lightfoot, Paul <i>Skew Wiff, Åpningsgalla</i>
Tarebø-Myhre, Ingunn B. <i>Ballettlaboratoriet, Scene 2</i>
Proietto, Daniel <i>Ballettlaboratoriet, KHIO og Scene 2</i>
Støvind, Kristian <i>I tid og rom, Åpningsgalla</i>
Wheeldon, Christopher <i>The Christening Suite, Åpningsgalla</i>

SCENOGRAFER/KOSTYMEDESIGNERE
Van Balen, Bregje <i>På kammerset med Elo & Boyadjiev, Scene 2</i>
Björk, Thomas <i>Et moderne sted, Scene 2</i>
Dubreuil, Yvan <i>Underworld, Worlds Beyond</i>
Forsythe, William <i>Limb's Theorem</i>
Guizzo, Karine <i>Underworld, Worlds Beyond</i>
Hynes, Holly <i>The Christening Suite, Åpningsgalla</i>
Kylián, Jíří <i>Sechs Tänze, Åpningsgalla, og Worlds Beyond</i>
Simon, Michael <i>Limb's Theorem</i>
Vasshus, Signe <i>I tid og rom, Åpningsgalla</i>
Visser, Jøke <i>Sechs Tänze, Åpningsgalla og Wings of Wax, 27'52", Falling Angels, Creation, utdrag fra Arcimboldo, Worlds Beyond</i>
Woodall, Sandra <i>Tornerose</i>

LYSDESIGNERE
Bevoort, Tom <i>Skew Wiff, Åpningsgalla</i>
Bredal, Kristin <i>Et moderne sted, Scene 2, og Tornerose</i>
Flaaten, Silje <i>Underworld, Worlds Beyond</i>
Kunttu, Mikki <i>I tid og rom, The Christening Suite, Åpningsgalla</i>
Tjebbes, Kees <i>Sechs Tänze, Åpningsgalla, og Falling Angels, 27'52", Creation, utdrag fra Arcimboldo, Worlds Beyond</i>
Simon, Michael <i>Limb's Theorem</i>
Sævarang, Paul Vidar <i>På kammerset med Elo & Boyadjiev, Scene 2</i>

INSTRUKTØRER
Anderson, Roslyn <i>Sechs Tänze, Åpningsgalla, og Wings of Wax, Falling Angels, Worlds Beyond</i>
Euverink, Nancy <i>Døden og piken, På kammerset med Elo & Boyadjiev, Scene 2</i>
Gelber, Noah <i>Limb's Theorem</i>
Gudim, Gro <i>Nøtteknekkeren</i>
Howell, Jonathan <i>Kampinstructor Nøtteknekkeren</i>
Johnson, Jill <i>Limb's Theorem</i>
Knill, Hans <i>Creation, Worlds Beyond</i>

Madsen, Egon <i>Tornerose</i>
McManus, Thomas <i>Limb's Theorem</i>
Martin, Brigitte <i>Wings of Wax, utdrag fra Arcimboldo, Worlds Beyond</i>
Meza, Alejandro <i>Nøtteknekkeren</i>
Raymond, Amy <i>Limb's Theorem</i>
Tallis, Andrea <i>The Vertiginous Thrill of Exactitude, Åpningsgalla</i>
Tibbs, Gerald <i>27'52"; Worlds Beyond</i>
Vargas, Cristina Gallofré <i>27'52", utdrag fra Arcimboldo, Worlds Beyond</i>

KOMPONISTER
Haubrich, Dirk <i>27'52"; Worlds Beyond</i>
Hellstenius, Henrik <i>Et moderne sted</i>
Reinholdtsen, Trond <i>Underworld, Worlds Beyond</i>
Wallin, Rolf <i>Et moderne sted</i>
Willems, Thom <i>Limb's Theorem</i>

PEDAGOGER
Evreinoff, Olga
Hill, Robert
Kettner, Christopher
Konrad, Frederic
Land, Alan
Lewin, Eva Nissen
Madsen, Egon
Mayr, Thomas
Mudry, Charles
Raymond, Amy
Suttie, Richard
Teräsvuori, Juhani
Ziemski, Andrzej

ANDRE GJESTER
Bengtsson, Tiril Dørum <i>cello, Underworld, Worlds Beyond</i>
Billings, Mike <i>assistent til lysdesigner Nøtteknekkeren</i>
Drews, Hinrich <i>scenetekniker, Limb's Theorem</i>
Dominique, Ingrid <i>mezzo-sopran, utdrag fra Arcimboldo, Worlds Beyond</i>
Giordano, Alberto <i>instrumentmaker, Underworld, Worlds Beyond</i>
Gomnæs, Sigrun <i>buedrager, Underworld, Worlds Beyond</i>
Hollander, Hermien <i>søm, utdrag fra Arcimboldo, Worlds Beyond</i>
Klokk, Liv Hilde <i>fiolin / Oslo Strykekvartett, På kammerset med Elo & Boyadjiev, Scene 2</i>
Koss, Jürgen <i>lystekniker, The Vertiginous Thrill of Exactitude, Åpningsgalla, og Limb's Theorem</i>
Kraakman, Renske <i>søm, utdrag fra Arcimboldo, Worlds Beyond</i>
Krüger, Dietrich <i>lydtekniker, Limb's Theorem</i>
Lotsberg, Inge <i>fiolin / Oslo Stykekvartett, På kammerset med Elo & Boyadjiev, Scene 2</i>

Mehler, Jack <i>realisering lysdesign, Nøtteknekkeren</i>
Micco, Elio <i>instrumenter, Underworld, Worlds Beyond</i>
Novick, Mark <i>assistent til lysdesigner Nøtteknekkeren</i>
Orning, Tanja <i>cello, Underworld, Worlds Beyond</i>
Robstad, Torunn <i>prøveleder, Et moderne sted, Scene 2</i>
Sandbakken, Are <i>bratsj / Oslo Strykekvartett, På kammerset med Elo & Boyadjiev, Scene 2</i>
Sigerland, Sølve <i>fiolin, På kammerset med Elo & Boyadjiev, Scene 2</i>
Sonstad, Øystein <i>cello / Oslo Strykekvartett, På kammerset med Elo & Boyadjiev, Scene 2</i>
Sødal, Nils Harald <i>sanger, Et moderne sted, Scene 2</i>

Tjebbes,Kees <i>realisering scenografi og lyssetting, Wings of Wax, Worlds Beyond</i>
Voorst, Marijt van <i>søm, Wings of Wax, 27'52", Fallings Angels, Worlds Beyond</i>

Barn fra Ballettskolen ved Den Norske Opera & Ballett
<i>I tid og rom, Åpningsgalla, Tornerose og Nøtteknekkeren</i>
Barn fra Barnekoret ved Den Norske Opera & Ballett
<i>Underworld, Worlds Beyond, og Nøtteknekkeren</i>

KUNSTNERISKE GJESTER - TURNÉ

KOREOGRAFER
Boyadjiev, Kaloyan <i>Lost in Time, På kammerset</i>
Elo, Jorma <i>Døden og piken, På kammerset</i>

SCENOGRAFER/KOSTYMEDESIGNERE
Balen, Bregje van <i>På kammerset</i>

LYSDESIGNERE
Sævarang, Paul Vidar <i>På kammerset</i>

ANDRE GJESTER
Sigerland, Sølve <i>Fiolin, På kammerset - Lost in Time</i>
Klokk, Liv Hilde <i>Fiolin / Oslo Strykekvartett, På kammerset - Døden og piken</i>
Lotsberg, Inge <i>Fiolin / Oslo Stykekvartett, På kammerset - Døden og piken</i>
Sandbakken, Are <i>Bratsj / Oslo Strykekvartett, På kammerset - Døden og piken</i>
Sonstad, Øystein <i>Cello / Oslo Strykekvartett, På kammerset - Døden og piken</i>

FRA VENSTRE / SIR SIMON RATTLE, LORIN MAAZEL OG ZUBIN METHA

PRODUKSJONER / KONSERT

AFTENPOSTENS NYTTÅRSKONSERT

5. januar 2008 / Oslo Konserthus

Operaorkestret

Dirigent *Giordano Bellincampi*

KONSERT (BYLYDER)

18. januar 2008 / Lindemansalen, Norges Musikkhøgskole

Operaorkestret

Dirigent *Kirill Karabits*

GÖTTERDÄMMERUNG - OPERA KONSERTANT

23. februar 2008 / Oslo Konserthus

Operaorkestret

Komponist *Richard Wagner*

Dirigent *John Fiore*

THE RING WITHOUT WORDS

19. april 2008 / Hovedscenen

Operaorkestret

Dirigent *Lorin Maazel*

OPERAFEST I

Première 26. april 2008 / Hovedscenen

Operaorkestret

Dirigent *Frederic Chaslin*

OPERAFEST II

Première 20. mai 2008 / Hovedscenen

Operaorkestret

Dirigent *Marc Soustrot*

SOMMERKONSERT

7. juni 2008 / Hovedscenen

Operaorkestret

Dirigent *Neeme Järvi*

KONSERT FOR 3 FLYGLER OG 3 PIANISTER

25. august 2008 / Scene 2

Pianister *Christian Ihle Hadland, Steffen Horn og Kristian Lindberg*

RECITAL MARITA SØLBERG

30. august 2008 / Scene 2

Pianist *Håvard Gimse*

MAHLERS 2. SYMFONI

28. september 2008 / Hovedscenen

Operaorkestret

Dirigent *Zubin Mehta*

MOZARTGALLA

9. november 2008 / Hovedscenen

Operaorkestret

Dirigent *Rinaldo Alessandrini*

IL TRIONFO DEL TEMPO E DEL DISINGANNO -

OPERA KONSERTANT (BYLYDER)

13. november 2008 / Lindemansalen,

Norges Musikkhøgskole

Operaorkestret

Komponist *Georg Friedrich Händel*

Dirigent *Rinaldo Alessandrini*

KONSERT MED BRYN TERFEL

26. november 2008 / Hovedscenen

Operaorkestret

Dirigent *Gareth Jones*

RECITAL MED INGEBJØRG KOSMO

20. desember 2008 / Scene 2

Pianist *Tor Espen Aspaas*

KONSERTER PÅ 1. BALKONG I FOAJEEN

Det ble arrangert 25 sommerkonserter, 9 høstkonserter og 1 konsert i forbindelse med åpen dag 14. september 2008

PRESENTASJONSPROGRAM

Det har vært medvirket i en rekke sponsor- og presentasjonsarrangementer i året som har gått.

GJESTESPILL - KONSERTER

BERLINER PHILHARMONIKER

8. mai 2008 / Hovedscenen

Dirigent *Sir Simon Rattle*

PJ HARVEY

19. juni 2008 / Hovedscenen

SEIGMEN

21. og 22. juni 2008 / Hovedscenen

OSLO JAZZFESTIVAL

11. august 2008 / Hovedscenen

WEST-EASTERN DIVAN ORCHESTRA

20. august 2008 / Hovedscenen

Dirigent *Daniel Barenboim*

OSLO KAMMERMUSIKK FESTIVAL

2 konserter 21. august 2008 / Scene 2

BOLLYWOOD BRASS BAND

27., 28. og 29. august 2008 / Scene 2

KORK SUPERLØRDAG

6. og 27. september, 1. november, 6. desember 2008 / Scene 2

OPERATORIET

Operatoriet bidro til produksjonen Dead Beat Escapement

TRANSMISJONER OG OPPTAK

GÖTTERDÄMMERUNG

Radiopptak

ÅPNINGSGALLAEN

Forestillingen 12. april 2008 ble direkteendt på NRK 1

SOMMERKONSERT

DVD-opptak

KONSERT MAHLERS 2. SYMFONI

Radioopptak

TV

OPERAEN I HAVN

10. april 2008 / NRK 1

Rating: 10,2 % = 393.000

ÅPNINGSGALLA

12. april 2008 / NRK 1

Rating: 19 % = 729.000

RADIO – P2

GÖTTERDÄMMERUNG I KONSERTHUSET

23. februar 2008, lydopptak. Sendt i to deler

26. april: 10.000 lyttere

10. mai: 45.000 lyttere

ÅPNING NY OPERA I BJØRVIKA

12. april 2008, bilde og lydopptak, sendt direkte TV

Radio: 74 000 lyttere

OPERAORKESTRET OG NEEME JÄRVI I OPERAEN

7. juni 2008, lydopptak for samarbeid med Nordisk Film.

Ikke sendt på radio

OPERAORKESTRET OG ZUBIN MEHTA I OPERAEN

27. september 2008, lydopptak

2. november: 11.000 lyttere

DEAD BEAT ESCAPEMENT I OPERAEN

18. oktober 2008, lydopptak

22. oktober: Målt til 0 lyttere, det betyr at mindre enn 3 000 har hørt på

BARNEKORET

Ved utgangen av 2008 bestod Barnekoret av 52 medlemmer. Tre sangere fra Operakoret, samt en ekstern lærer, var sangpedagoger for barna. Barnekorleder Edle Stray-Pedersen var ansvarlig for musikalsk innstudering og administrasjon. Korleder Steffen Kammler var musikalsk ansvarlig.

I tillegg til vanlige korøvelser med innøving av repertoar og sangundervisning var hele eller deler av koret med som sangere eller statister på Åpningsgallaen, Worlds Beyond, Nøtteknekkeren, Titus, Flaggermusen, Porgy and Bess på Hovedscenen, samt barneoperaen Det Store Bankranet på Prøvesalen og Dissimilis-gjestespillet Jenny på Scene 2.

Barnekoret deltok med musikalske innslag ved åpningen av Wergelandåret i Universitetets Aula i januar, samt ved festkonsert på Akershus Festning i juni. I Oslo Konserthus deltok koret ved den semi-konsertante fremføringen av La Bohème i samarbeid med Kulturentusiastene. Koret har bidratt på en lydinnspilling av Gisle Kverndokks opera Jorden rundt på 80 dager. Barnekoret har også opptrådt flere ganger med eget repertoar av julesanger, blant annet i pausen på Nøtteknekkeren og på Operaens egen julelunsj. Medlemmer i koret har også medvirket som solister på en Astrid Lindgren-konsert arrangert av Forsvarets Stabsmusikk. Koret har bidratt med musikalsk innslag på TV 2s Frokostmorgen, TV 2s Nøtteaften og på Oslo TV. I regi av DNO&Bs kommersielle avdeling har koret deltatt på oppdrag for blant annet OBOS, Veritas, Norsk Tipping, Fokus Bank, Presseprisen og Utdanningsetaten. De har også sunget på konferanser arrangert av Kultur- og kirke departementet og Justisdepartementet.

BALLETTSKOLEN

Også for Ballettskolen har 2008 vært et merkeår, med innflyttingen i Bjørvika som det ubestridte høydepunkt. Ved at skolen igjen er vegg i vegg med, og deler treningslokaler med Nasjonalballetten, er det tatt et stort steg fram for Ballettskolen og norsk ballettutdanning.

En annen stor begivenhet for Ballettskolen i 2008 var etableringen av samarbeidet med Oslo kommune/Utdanningsetaten om opprettelsen av en ballettklasse ved Ruseløkka skole. Dette betyr at Norge endelig har fått det tilbudet vi har kjempet for i en årrekke, og som innebærer vesentlig bedre vilkår for unge ballettalenter og deres utvikling.

Som det fremgår under har også stor aktivitet og betydelige suksesser bidratt til å gjøre det til et ekstraordinært og minneverdig år for skolen.

Ballettskolen hadde pr. desember 2008 120 elever i alder 6-16 år, hvorav 30 gutter. Dette er igjen ny rekord for oss med hensyn til antall gutter. Skolen hadde 12 pedagoger og ni pianister på faste kontrakter eller kortere engasjementer, og en administrasjon på tre personer.

Trening i klassisk ballett med støttefag utgjør hovedomfanget av skolens virksomhet og det er gjennomført rundt 1750 treningsøkter innenfor det ordinære opplegget.

I tillegg til dette har Ballettskolens elever fått scenisk erfaring i oppsetninger på Hovedscenen og en rekke ulike arrangementer: Rundt 90 elever deltok i årets oppsetning av Nøtteknekkeren og 22 i Tornerose. Det deltok videre elever i Aftenpostens nyttårskonserten, Åpningsgallaen, og ved markeringen av Nasjonalballettens 50-års jubileum.

Skolen hadde egen elevforestilling i juni, med gjesteinnslag av studenter fra Bachelor klassisk ballett, Kunsthøgskolen i Oslo. Elever fra oss deltok også med noen innslag i deres forestilling på Kunsthøgskolen i Oslo (KhiO). Innslag med

elever fra Ballettskolen har vært ønsket ved en rekke arrangementer med sponsorer og andre og har omfattet: Norsk Tipping, OBOS, NSB, Fokus Bank, DnBNOR Innovasjonsprisen, Havnelageret/Entra Eiendom, Utdanningsetaten i Oslo, Frimurerlosjen i Oslo, Schibsted og Gjensidige.

Slik deltagelse innebærer ekstra utfordringer for skolen i en allerede travel hverdag, men gir elevene verdifull scene- og prosjekterfaring. Det gir også noe ekstra inntekt til skolen, som brukes til tiltak for elevene som skolen ikke har rom for innen sitt ordinære budsjett.

En av guttegruppene brukte vinterferien til studiereise til Budapest, hvor besøk med innlagt undervisning ved det statlige ballettakademiet var hovedmål for turen.

Ballettskolen ser på deltagelse i ballettkonkurranser som en viktig målestokk for hvor vi til enhver tid står i internasjonal sammenheng. Vi er derfor stolte over å kunne konstatere at vi i 2008 hatt svært gode resultater på dette området: Finaleplass i den prestisjetunge Prix de Lausanne og 1. pris i nordisk-baltisk ballettkonkurranse i Sverige, hvor flere tidligere elever (fra nåværende KhiO) også markerte seg sterkt.

Ballettskolen har i 2008 fortsatt å utvikle nordisk samarbeid innen ballettutdanning og var sammen med Kungliga Svenska Balettskolan og Finske Nasjonaloperaens Ballettskole medarrangør av nordisk ballettseminar i Stockholm i august. Deltagere var om lag 150 elever, pedagoger og pianister fra de tre skolene med gjestepedagoger fra National Ballet School i Toronto.

Ballettskolen har i 2008 mottatt verdifull ekstern støtte fra Musikk i Skolen (til Ballettskolens kulturforum for deltagelse i nordisk ballettseminar i Stockholm), Norsk Tipping (til talentfremmende tiltak) og Foreldreforeningen ved Operaens Ballettskole (reisestøtte).

BEGGE FOTO / BALLETTSKOLENS ELEVFORESTILLING

VIDEREGÅENDE KLASSE PÅ BESØK I OPERAEN

KULTURELT MANGFOLD

Kunstartene opera, ballett og musikk springer i hovedsak ut av vår felles europeiske kulturarv, men er i sin natur uten grenser. De representerer dessuten tradisjoner utenfor vår egen kultur, og er følgelig å anse som flerkulturelle. Rekrutteringen av utøvere og personale til Den Norske Opera & Ballett skjer fra hele verden. DNO&B har derfor til en hver tid mellom 20 og 30 forskjellige nasjoner representert i vårt personale, og fra alle verdensdeler.

Det er likevel slik at vi har et uttalt mangfoldsprogram i vår virksomhet. I rekrutteringen til ikke-kunstneriske stillinger og funksjoner vil kandidater med ulik kulturell bakgrunn under ellers like vilkår bli foretrukket, og vi søker både samarbeidskonstellasjoner og gjestespill som kan skape en større fortrolighet mellom DNO&B og et annet publikum enn vårt tradisjonelle norske.

Gjennom vårt utstrakte formidlingsarbeid har vi i flere år også hatt et spesielt fokus på flerkulturelt mangfold, og gjennom konkrete aktiviteter og nært samarbeid med skoleverket har DNO&B som institusjon utviklet prosjekter som tilrettelegger for elever med minoritetsbakgrunn.

Etter innflytting i det nye huset i Bjørvika har vi fortsatt denne satsingen, både for å styrke vår mangfoldsprofil og for å bidra til å gjøre Operaen til en naturlig arena også for innbyggere med en ikke-vestlig kulturbakgrunn. Ved å rekruttere ambassadører blant ulike minoritetsgrupper har vi funnet arenaer for å videreutvikle dette arbeidet også i framtiden.

Som et ledd i dette, og som del av markeringen av mangfoldsåret 2008, fremførte vi to gjestespill, produsert av henholdsvis Stiftelsen Horisont og Nordic Black Theatre – konserten "Bollywood i Bjørvika" og danseforestillingen "Heritage". Totalt 18 konserter/forestillinger med ca.85% besøk. I åpningsperioden ble det også gjennomført et stort mangfoldsarrangement i Foaheen.

Andelen av "ikke-vestlige besøkende" var betydelig, og viste at besøk fra denne publikumsgruppen fortsatt er sterkt avhengig av et målrettet og attraktivt repertoartilbud.

DNO&B har også "adoptert" Gran og Gamlebyen skoler for sesongene 08/09 og 09/10, der et viktig siktemål har vært å øke vår innsikt i de utfordringer skoler med en meget stor andel av elever med forskjellig kulturbakgrunn vil ha i møtet med kunstarter som våre, og en bedre forståelse av hvilke kulturytringer som best kan bidra til integrering. Skolene vil bli fulgt tett opp og ikke minst få dypdykk i DNO&Bs mangfoldige virksomhet, der et viktig element er at også foreldrene blir trukket inn.

PRESSEÅRET I OPERAEN

2008 var året verden kom til Bjørvika. I løpet av perioden fra innflyttingen i januar til nyttårsaftnen, var mer enn 3000 pressefolk på besøk hos Den Norske Opera & Ballett. Dette har resultert i tusenvis av artikler, TV-reportasjer, radioinnslag og nettsaker verden over. I løpet av 2008 var medier fra 45 land representert på gjestelisten.

En naturlig topp var Åpningsgallaen 12. april. Under selve festforestillingen var 50 medier representert inne på presse-plasser på Hovedscenen. Ytterligere 200 journalister dekket begivenheten fra Foaheen og fra presserommet i Formidlings-senteret, hvor begivenheten ble overført på storskjerm.

Blant mediene under Åpningsgallaen var store utenlandske aktører som The Times, The Independent, Frankfurter Allgemeine Zeitung, Al-Jazeera, International Herald Tribune, de største skandinaviske medier, og finske, russiske, østerrikske og tyske TV-stasjoner.

Utover våren, sommeren og høsten ble det ytterligere besøk fra utlandet, med en spesiell vekt på arkitektur-og design-presse.

Norsk presse har fulgt utviklingen i Den Norske Opera & Ballett nærmest skritt for skritt etter innflyttingsdagen 7. januar 2008. Hver marmorstein ble snudd på jakten etter nyheter, historier, bakgrunnsartikler og generell informasjon. Den Norske Opera & Ballett ble omtalt i mer enn 3000 artikler i 2008 – i tillegg kommer hundrevis av radio-og TV-innslag. De største mediene som VG, Aftenposten, Dagbladet, NRK og TV 2 var naturlige gjengangere. Men hele det norske medielandskapet var representert. Spesielt vellykket var egne lokalavisdager, som resulterte i store oppslag over hele landet i rundt 25 lokalaviser.

Viktige samarbeidspartnere for informasjonsavdelingen har vært Statsbygg, Snøhetta, Visit Oslo, Innovasjon Norge, Utenriksdepartementet og kulturkontakter ved norske ambassader i utlandet, og selvfølgelig Kultur- og kirke departementet.

MAIKO NISHINO I SOFTLY AS I LEAVE YOU

SCENEROMMET

UTLEIE AV KOMPETANSE OG PERSONELLBISTAND

Stavanger Symfoniorkester

UTLEIE AV TEKNISK UTSTYR

Dansens Hus
Stavanger Symfoniorkester
Oscarsborg Operaen
Ning
Hybris AS
RingsakerOperaen
Majorstua kammerkor

UTLEIE AV KOSTYMER

Kostymelageret har gjennomgått en omfattende flytting og har ikke kunnet leie ut kostymer i en periode. Utleie ble påbegynt igjen fra august 2008, og siden da er det leid ut kostymer til:

Operaen i Kristiansund
Nero Media
Ella Fiskum Danz
Norsk Ballettinstitutt
Hybris AS
Oscarsborg Operaen
Losbyspillene
Turnéorganisasjon for Hedemark
Gran Handelssenter
Drammen Musikkteater
Den Nye Opera
Teater Manu
Kunsthøgskolen i Oslo
Teknisk museum
Kirkens Bymisjon
Lenes Dansesenter
Sarpsborg kommunale kulturskole
Monster Entertainment
Aarne Kristian Ruutu
Johan Christer Novsjø

UTLEIE AV REKVISITTER

Produsentselskapet AS
Losbyspillene
Sandnes kulturhus
Crispin Gurholt

UTLEIE AV PRØVELOKALER

Opera Nordfjord
Gloppen Musikkfest
Oslo Domkor
Steinvikholm Musikkteater
Oscarsborg Operaen
Hovelsrud forlag
Didå dansekompani
Det Norske Solistkor
Kulturentusiastene
Nartmanstiftelsen

Kirsten Flagstad-festivalen
Losbyspillene
Cæciliaforeningen
Ensemble Ernst
Nordberg Ungdomskor
Victoria Productions AS
Artefact Artists Management
Oslo-Filharmonien
Borgs Bedrifter
Travart
Kammerkoret Nova
Bærum symfoniorkester
Dag Nilssen

RÅDGIVNINGSTJENESTE

Stavanger konserthus
Riksscenen
Teskjekjerringoperaen AS,
Norsk Barneopera
OperaNord
Vestfold Symfoniorkester
Operaen på Fredriksten festning
NRK
Musikkteater i Bodø
Agder Teater
Trøndelag Teater
Kungliga Operan i Stockholm
Oslo Musikk- og Kulturskole
Norske Dansekunstnere
Fagerborg videregående skole
Kirkens Bymisjon
Tønsberg kulturskole
Musikkteatret i Trondheim
Askim blandakor

Arild Helleland
Siri Merete Johansen
Linn Øverås
Jorunn Kristensen
Hedda Staver Cooke
Anna Sveen
Hilde Brustad
Sanna Petersson
Johanne Laache

UTLEIE AV NOTER

Operaen i Kristiansund
Lørenskog Musikk- og Kulturskole
Bærum symfoniorkester
Kulturhuskoret Vox Arctica
Lofoten & Vesterålen Orkesterforening
Oscarsborg Operaen
Kulturentusiastene
Stavanger Operakor
Ungdomssymfonikerne
Musikkteater i Bodø
Musikkselskapet Nordvegen AS
Grenland symfoniorkester
Arena Lyd og Bilde AS.

OPPLÆRINGS- OG HOSPITERINGSORDNINGER

Lørenskog videregående skole
RingsakerOperaen

KURS OG SEMINARER VIA PRØVEROMMET

Den Norske Opera & Ballett v/Scenerommet deltar i et samarbeid om Prøverommet – en nasjonal læringsarena for kostymefaget. Prøverommet har i 2008 arrangert to nettbaserte kurs i drakt- og motehistorie, ett kostymefagseminar og ti fagkurs over én til to dager.

LÆRLINGEPRAKSIS VED DEN NORSKE OPERA & BALLETT

Den Norske Opera & Ballett ved produksjonsavdelingen er lærebedrift for håndverksfagene kostymesyer, møbelsnekker, maskør-/parykkmaker og modist. Vi har hatt jevnlig inntak av nye lærlinger.

BESØKS- OG PRAKSIS-PROGRAMMER FOR SKOLEELEVER OG STUDENTER

Produksjonsavdelingen tar årlig imot utplassings elever og studenter fra videregående trinn og høyskoler. De kan få tilrettelagt praksisperioder ut fra egne behov og dette vurderes i forhold til kapasitet på verkstedene.

I tillegg deltar Den Norske Opera & Ballett på yrkeslivsmesser og kan ta imot skoleklasser for omvisning og yrkesorientering.

Besøks- og hospiteringsopplegg administreres av Den Norske Opera & Ballett kompetansesenter "Scenerommet".

BRYN TERFEL

KNUT STIKLESTAD OG TROND HALSTEIN MOE I THORA PÅ RIMOL

DEN KOMMERSIELLE VIRKSOMHETEN

Som ledd i forberedelsene til den nye tid i nytt operahus, besluttet styret i 2006 å organisere Operaens utvidete kommersielle funksjoner inn i en egen organisatorisk enhet, kalt kommersiell avdeling.

FORMÅLET MED DE KOMMERSIELLE FUNKSJONENE

- / Nå et bredere publikum med musikkdramatikk og dansekunst gjennom andre kanaler enn tradisjonelle forestillinger
- / Bidra til å styrke den samlede besøksopplevelsen hos publikum i vårt nye operahus
- / Understøtte og forsterke merkevaren DNO&B
- / Bidra med inntekter til kjernevirksomheten gjennom å utnytte DNO&B sine ressurser i det kommersielle markedet

Kommersiell avdeling ble organisert i fire områder

- / Serveringsvirksomheten
- / Sponsor- og losjeprogrammet, herunder bankett/arrangementer
- / Operabutikken
- / Omvisningsvirksomheten

Etter første års drift er den økonomiske fasiten at DNO&B har etablert en kommersiell plattform som må regnes som den største og mest omfattende ved en kulturinstitusjon i Skandinavia. Den kommersielle virksomheten bidro brutto med 45,1 mill kr. Det er et viktig prinsipp at alle direkte henførbare kostnader knyttet til de kommersielle funksjonene skal synliggjøres. Netto bidrag til DNO&B ble hele 25,6 mill kr., når alle avdelingens kostnader var trukket fra. Kommersiell avdeling har i 2008 hatt 9,5 årsverk direkte knyttet til seg.

SERVERINGSVIRKSOMHETEN

Serveringsvirksomheten er organisert ved omsetningsbaserte husleieavtaler med Furset-gruppen, som har egne ansatte og egen administrasjon. Følgende fasiliteter på huset har blitt benyttet til serveringsvirksomhet:

- / Argent Fine Dining
- / Sanguine Brasserie
- / Scene 2
- / Prøvesaler
- / Losjer
- / Mottakelsesrom
- / Barene på balkongene
- / Taklandskapet

Det er nå igangsatt ytterligere prosjektering for følgende utvidelser:

- / Etablering av en større uteservering på operahusets sjøside
- / Etablering av uteservering på operahusets forplass mot nord.
- / Mobil uteservering på taket

Serveringsvirksomhetens brutto bidrag til DNO&B i 2008 utgjorde 6,4 mill.kr.

SPONSOR- OG LOSJEPROGRAMMET

DNO&B lanserte sitt nye sponsorprogram i forbindelse med innflyttingen i Bjørvika. Sponsorprogrammet ble definert ut fra en sponsorpyramide, hvor våre hovedsamarbeidspartnere troner høyest oppe i pyramiden. Følgende samarbeidspartnere er nå i vår sponsorpyramide:

Hovedsamarbeidspartnere

DnBNOR, Mercedes Benz, NSB, Obos, PricewaterhouseCoopers

Samarbeidspartnere

De norske Bokklubbene, Det Norske Veritas, Mills, Orkla Finans, Radisson SAS Plaza Hotel, Rederilauget, Gyro, Entercard

Losjehavere

Allergruppen, Coca Cola, Fokus bank, Gjensidige, Norges-Gruppen, Norsk Tipping, Orkla, Schibsted, Sjølyst Utvikling, Umoe

Mesénprogrammet ”Orfeo”

Christian A. Beck, Herbjørn Hansson, Håkon Wium Lie, samt to anonyme

Sponsorprogrammet “Ta Plass”

Allkopi, Belief Group, Dampskibsaktieselskabet Theologos, EDB Business Partner, Tor A. Fagerland, Halden Sparebank, Hotel Continental, Isco Group, Kaasa, Kopinor, NBBL, Network Norway, Ragnhild Marie Plesner, Podium, Spin Off, Storgaten Blomsterhandel, Strålfors, Tine, Viking Holding

For 2008 inntektsførte vi også følgende i vår sponsorpyramide

Gaveprogrammet “Vi bygde Operaen” (tilsammen nærmere 150 foretak).
Produksjonssponsing “Åpningsgalla” (tilsammen nærmere 30 foretak).

For 2008 utgjorde brutto sponsorinntekter 29,3 mill kr.

Sponsorprogrammet genererer også ytterligere inntekter. Den kontraktsfestede kvoten av billetter utgjør til sammen 7800 billetter av åpningssesongens 302.000 billetter, dvs 2,5%. Våre samarbeidspartnere har i tillegg kjøpt nærmere 24.000 billetter, dvs ca 8% av totalt utbudte billetter. Vi anslår inntektene av dette til å utgjøre over 10 mill kr. Våre samarbeidspartnere har i tillegg naturlig nok vært flittige gjester ved våre serveringssteder.

Banketter og arrangementer

Arrangementer, mottagelser og banketter har vist en sterkt voksende tendens i løpet av åpningsåret. Vi klassifiserer våre arrangementer på følgende måte:

/ Kategori 1

Sponsor/næringslivsarrangementer i regi av kontraktshaver med Operaen: Hoved- og samarbeidspartnere, Ta plass, mesén, losjehaver. 112 arrangementer i 2008

/ Kategori 2

Nasjonale og internasjonale kongresser for å utvikle Oslo som destinasjon og Norge som turistnasjon. 2 arrangementer i 2008

/ Kategori 3

Arrangementer innen samfunns- og organisasjonsliv. 34 arrangementer i 2008

Samlet ble det gjennomført 148 arrangementer, med ca. 55 000 deltakere og med brutto inntekt på 3,9 mill.kr.

OPERABUTIKKEN

Den overordnede målsetningen for Operabutikken er å høyne kvaliteten på DNO&Bs tilbud til publikum og en ytterligere kvalitetsheving av totalopplevelsen for våre besøkende. Vi skal sikre en god lønnsomhet, som på sikt vil være en god investering for DNO&B, økonomisk og opplevelsesmessig. De kritiske suksessfaktorene har vært å finne en riktig og rasjonell driftsform, å finne riktig driftskonsept, samt å finne riktig sortiment og tilbud. Ut fra en vurdering om at å drive en Operabutikk ikke ligger i DNO&Bs kjernevirksomhet, har vi ansett det som mest tjenlig å leie ut til en profesjonell driver. Ønsket har vært å tilby et tredelt sortiment til våre besøkende: musikk- og operarelaterte produkter, lisensprodukter knyttet til DNO&B og utvalgte gave- og designprodukter. Kontrakt ble høsten 2007 inngått med Christiania GlasMagasin og Norsk Musikforlag AS.

Operabutikken har imidlertid bare gitt et mindre bidrag til DNO&B i 2008. Kontrakten med driver er nå under avvikling, og et nytt og utvidet driftskonsept er under utvikling og for implementering i løpet av 2009.

OMVISNINGSVIRKSOMHETEN

Omvisningstilbudet går inn under arbeidet med å øke publikums kjennskap til institusjonen, den arkitektoniske utformingen av bygget, den visuelle kunsten og gi ikke minst gi kunnskap om og fortrolighet med kunstformene opera og ballett. Innsatsen har rettet seg mot så vel eksisterende som nye publikumsgrupper i alle aldre.

Over 15 omvisere som behersker en rekke språk har totalt utført 2208 omvisninger i 2008 for om lag 50 000 deltakere. Bruttobidraget utgjorde 5,1 mill.kr.

DnBNOR

PRICEWATERHOUSECOOPERS

Mercedes-Benz

OBOS

ORGANISASJONEN

ORGANISASJONEN PR. 31.12.2008

STYRET

Ellen Horn *styreleder*

Michael Christensen *nestleder*

Knut Skram *styremedlem*

Bentein Baardson *styremedlem*

Mia Haugland Habib *styremedlem*

Tone Lein *1. vararepr. med møterett*

Nils Petter Tveten *ansattes representant*

Kjell Andersen *ansattes representant*

Anne-Lise Vabø *observatør*

Gisle Stenersen *observatør*

LEDELSEN

Tom Remlov *administrerende direktør*

Bjørn Simensen *operasjef*

Espen Giljane *ballettsjef*

Bernt E. Bauge *økonomi- og administrasjonsdirektør*

Cathrine Pia Lund Grøholdt

markeds- og kommunikasjonsdirektør f.o.m 01.11.08

Kari Eikli *sjefsassistent*

NASJONALOPERAEN

Bjørn Simensen *operasjef*

Tore Dingstad *operasjefens assistent*

Paul Curran *påtroppende operasjef*

Anne Gjevang *påtroppende ass. operasjef*

Jon Larsen *rådgiver*

Inger Jacobsen Bjerke *resepsjonssekretær*

Produsenter

Per B. Larsen *sjefprodusent*

Jane-Eve Straughton *operaprodusent*

Maria Costa *produksjonsassistent*

Regissører

Hilde Andersen

Heidi Bruun Nedregaard

Ronald Rørvik

Wilhelm Sandven

Dramaturgiat

Maria af Klinteberg Herresthal *leder*

Bibbi Moslet *dramaturg*

Anne-Margrethe Skari *musikkbibliotekar*

Repetitører

Leiv Amundsen

Helge Evju

Markus Løvt

Magnus Kjøberg Loddgard *vikar*

Bjarne Sakshaug

Sufflører

Inger Katrine Hansteen

Ellen Helene Kvien

Arne Stavø Auråker *permisjon*

Charlotte Lund Sager *vikar*

Operatoriet

Michael McCarthy *kunstnerisk leder*

Gunnar Bergstrøm *administrativ leder*

Sangsolister

Tore Dingstad *solistsjef*

Boris Schäfer *studieleder*

Sopran

Toril Carlsen

Birgitte Christensen

Itziar Martinez Galdos

Eli Kristin Hanssveen

Silvia Moi

Marita Sølberg

Ragnhild Heiland Sørensen

Mezzosopran

Hege Høisæter

Ingebjørg Kosmo

Tenor

Henrik Engelsen

Thor Inge Falch

Svein Erik Sagbråten

Kjell Magnus Sandve

Baryton

Ole Jørgen Kristiansen

Trond Halstein Moe

Bass

Magne Fremmerlid

Ketil Hugaas

Carsten H. Stabell

OPERAKORET

Steffen Kammler *kormester*

Gudrun Glette *korregissør*

Steinar Svendsen *korinspisient*

Edle Stray-Pedersen *barnekorleder*

Sopran

Ingeborg Barstad

Sigrid Gabrielsen *vikar*

Sabine Gross

Thale Bergsaune

Kristin Rustad Høiseth

Helene Jarlsrud

Debra Friedman Knudsen *perm*

Kjersti Kongssund

Tatjana Popovic

Erzsébet Rajta

Evelyn Monica Rosén *perm*

Anne Søyland

Helen Wanggaard

Berit Hofseth Aarøe

Alt

Anne Baensch

Elsa Súsanna Dalsgaard

Charlotta Fresk

Zuzanna Foremska

Clara Johansson

Tone Kruse

Ivana Milasinovic

Sigrid Ohlsson

Lena Maria Petterson

Anneli C. Svensson

Gerd Berit Utgård

Katarina Wikström

Valeska Zürn *perm*

Inger-Lise Øirås

Tone Kristin Aasen

Tenor

Gabriel Birjovanu *perm*

Trond Bjerkholt

Nicholas Cotellessa

Eusebiu Cristea

Cai Da Sheng *perm*

Hallvar Djupvik *vikar*

Kjetil Haug

Vidar Hellkås *perm*

Paul Kirby

Christoph Lauer *perm*

Marek Lipok

Krzysztof Aureliusz Luczynski

Matthew Mark Marriott

Huw Reynolds

Rolf Sostmann

Deniz Yilmaz

Tore Walmsnæss

Ulf Øien

Bass

Rolf Magne Schmidt Asser

Rolf Conrad

Florin Demit

Bo Elley

Petter Lilleby Fegran

Frank Runar Gansmo

Stevica Krajinovic

Szymon Kubiak

Karl Pudik *perm*

Markku Salonen

Gregg Santa

Øystein Skre

Nils Petter Tveten

Per Andreas Tønder

Arve Marmont-Ramsey

NASJONALBALLETTEN

Espen Giljane *ballettsjef*

Paul Podolski *administrator*

Jahn Magnus Johansen *ballettmester*

Eve Lawson *ballettmester*

Sissel Westnes *ballettmester*

Helle Sørbye Larsen *produsent*

Carina Scherman *administrasjonskoordinator*

Siri Bjercknes *ressursplanlegger*

Gabrielle Tillson *produsent turnè/formidling*

Irene Schøyen *sekretær*

Repetitører

Ola Faye

Milan Petrovic

Andrey Podborskiy

Yoko Toda

Charles Rinaudo

Zelina Sannum

Ballettlaboratoriet

Lars Kolstad *prosjektleder*

Dansere

Kristian Alm

Line Alsaker *perm*

Paulo Arrais

Beatrix Balazs

Kári Freyr Björnsson

Kaloyan Boyadjiev

Scott Casban

Craig Lee Cathcart

Clair Constant

Hedda Staver Cooke

Lindsay Craig

Philip Currell

Jessica Edgley

Cina Espejord

Ole Willy Falkhaugen

Hayley Laura Forskitt

Thomas Halvorsen

Elizabeth Harrod *perm*

Andreas Heise

Silas Henriksen

Victoria Herbert

Gry Hermansen

Igor Ivanov

Marek Jez

Natasha Jones

Christopher Kettner

Celine Kraal *perm*

Jørund Langeggen

Emma Lloyd

Ingrid Lorentzen

Leyna Magbutay

Miharu Maki

Gakuro Matsui

Niklas Mattsson

Lisa Nielsen

Maiko Nishino

Robert Bergly Refling

Emma Rigby

Caroline Roca

Kristian Ruutu

Cristiane Sá

Alexandra Santana

Claudia Schreiber

Eugenie Skilnand

Trude Skogen *perm*

Kristian Støvind

Richard Suttie

Christine Thomassen

Kathryn W. Thomas

Hanne Thorbjørnsen Suttie

Dirk Weyershausen

Ingeborg Zackariassen *perm*

Stine Østvold

Sissel Maria Aarseth

BALLETTSKOLEN

Knut Breder *leder*

Irene Kantardjiev *sekretær*

Jörg Wiesner *studiekoordinator*

Pedagoger

Gro Gudim *vikar*

Kumiko Hayakawa *perm*

Igor Ivanov

Espen Jansen

Gunvor Karlsen

Richard Lessey

Ciprian Popescu

Brian Toney

Larissa Savenkova

Aranka Sestak

Sandra Beaurain Wiesner

Zoltan Szolnoki

Repetitører

Claudia Iftime

Orlin Kantardjiev

Roger T. Matte

Stanislaw Norkowski

Olga Nødtvedt

Milan Petrovic

Charles Rinaudo

Zelina Sannum

Brian Toney

OPERAORKESTRET

Sigmund Jaang *orkestersjef, konsertprodusent*

Gunnar Larsen *orkesterregissør*

Jon Fanavoll *podieinspisient/notearkiv*

Atle Strøm *podieinspisient*

Knut Lassen *podieinspisient/vikar*

Thor Johan Pedersen *notearkiv*

Einar Winther *notearkiv*

1. fiolin

Ole Bøhn *1.konsertmester*

Øyvind Bjorå *1. konsertmester*

Odd Hannisdal *2.konsertmester*

Daniel Dalnoki *3.konsertmester*

Dominic Griffiths

Per Stenseth

Gunnar Ihlen

Anne- Lise Vabø

Fred-Henrik Aase

Pia Jacobsen

Elisabeth Belfrage Nesse

Elin Fainberg

Ilka Stocker

Maciej Frajczyk

Ingvild Habbestad

Amanda Lindqvist

2. fiolin

Kjell Tomter

Astrid Kirschnher

Thomas Backofen

Sunniva Bergsaune

Geir Wold

Yukiko Mikami

Rasmus Hagerup Heggdal

Ragnfrid Bogen

Anna Skogman

Anne-Randi Håheim Nilsen

Marianne Hustad

Sunniva Oftedahl

Nils Thore Røsth

Bratsj

Witold Serafin

Mark Tukh

Øyvind Plassen

Marek Bugajski

Johan Otto Johansen

Inger Ekern

Truls Carlsborg Bernhardsen

Hanne Søyby *perm*

Johannes Sykora

Einy Langmoen *vikar*

Cello

Jan Koop

Ernst Simon Glaser

Gustavo Tavares

Kai Andre Hager

Jan Stoszek

Obo

Lars Petter Berg
Gro Gjerdevik
Erik Gustavsson
Svein Nafstad
Engelsk Horn
Svein Nafstad
Gro Gjerdevik

Klarinett

Christian Stene
Andjei Maevski
Kim Stigen Fureli
Terje Lerstad

Bassklarinet

Terje Lerstad
Kim Stigen Fureli

Fagott

Kari Foss
Embrik Snerte *perm*
Jaran Stenvik
Preben Andersen

Kontrafagott

Preben Andersen
Jaran Stenvik

Horn

Terje Aadne
Rune Brodahl
Kristin Skår Sørensen *perm*
Julius Pranevicius *vikar*
Wenche Bårdstu
Rønnaug Madslie
Mervi Hiilivirta *vikar*

Trompet

Lars Næss
John Fredheim
Vivi Chronholm
Heidi Johannessen

Trombone

Rune Gundersen
Torgrim Grong
Jarl Boye Hansen

Basstrombone

Ola Rønnow

Tuba

Torbjørn Kvist

Pauker

Anders Rønningen
Pål Bugge

Slagverk

Jonas Blomqvist

Laila Sjørbotten

Rune Martinsen

Pål Bugge

MARKEDS- OG KOMMUNIKASJONSAVDELINGEN

Cathrine Pia Lund Grøholdt

markeds- og kommunikasjonsdirektør

Marked

Jorid Kruse *markedskonsulent*

Jannicke Mohr *markedskonsulent*

Gisle Stenersen *webredaktør*

Ingun Redalen White *grafisk designer*

Ingeborg Norshus *programredaktør*

Informasjon

Sverre Gunnar Haga *informasjonssjef*

Inger Schedell Flattum *informasjonssjef*

internkommunikasjon

Lene Jacobsen *informasjonskonsulent*

Erik Berg *fotograf*

Salg

Tonje Lie *salgssjef*

Terje Jacobsen *salgskonsulent*

Tine Frederiksen Solum *markedssekretær*

Billettselgere

Tove Andersen

Runa Hornnes Digernes

Berit Kromvoll

Grete Sjaastad

Irene Cecilie Brox Olafsen

Lene Beck Skogseid

Torstein Kollevåg

Eli Fjørtoft Urke

Publikumsservice

Stella Johanna Rømcke *leder*

Anne May Gaathaug

Randi K. Magnussen Hoefs

Zezé Kolstad

Kanboiyib Konlan

Mette Lorentzen

Björg Løvvik

Hanne Mette Rendall-Wooldridge

Liv Rognerud

Elin Solvang

Maria Vagle

Geir Breyholtz *vakt*

Formidling

Tor Fagerland *leder/produsent*

Frida Steenhoff Hov *formidlingskonsulent*

Marianne Oulie Wiik *formidlingskonsulent*

Siri Hartmann *vikar*

FELLES- OG STØTTEFUNKSJONER

Bernt Bauge *Økonomi- og administrasjons-*

direktør

Produksjonsavdeling

Helge Gjerløw Wettre *produksjonssjef*

Runa Flaa *produksjonskoordinator*

Teknisk driftsseksjon

Ola Håkon Thomas Persson

driftsteknisk sjef

Pål Helvik Johanssen *systemingeniør*

Rolf-Arne Gulliksen *vedlikeholdstekniker*

Sceneseksjonen

Paulo Da Luz *scenesjef*

Sofie Nilsen *teknisk assistent*

Scenegruppe

Kjell Andersen *gruppeleder scenen*

Torbjørn Christensen *scenemester*

Sebastian Ekeberg *scenemester/perm*

Magne Moen *scenemester*

Arvid Sjøgren *scenemester*

Erland Conders *lagleder*

Jan Olav Dahlen *lagleder*

Thomas Dahlen *lagleder*

Ståle Tråsdahl *lagleder*

Nils Jacob Langvik *loftmester/perm*

Eivind Staal *operatør*

Lasse Evje *operatør*

Martin Brage Jonassen *operatør*

Ole Kristian Stavnsborg *operatør*

Marie Enger *operatør*

Klaus Vaadal *operatør*

Alexander Quirk *operatør*

Hilde Aleksandersen

Roy Andersen

Barbro Bekken *perm*

Judy Eivindsen

Knut Sigurd Engedal

Mats Eriksen

Ole-Morten Eriksen

Pål Godager *perm*

Per Kristian Johannessen

Are Linnerud

Knut Lassen

Even Lie

Victoria Gjertrud Madsø

Øystein Mora

Justin Newall

Øyvind Olsen

Bjørn Otten

Halvor Pedersen

Kim Haldrup Pettersen

Jørgen Rausandaksel

Rolf Steinar Ruud

Jørn Erik Schauerud

Jesper Schill

Yngve Tetlivold

Olav Uthaug

Jon Magnar Viken

Svein Olav Østerbø

Lars A. Østlie

Lysgruppe

Paul Vidar Sævarang *gruppeleder lys*

Jacob Christensen *lysmester*

Torbjørn Stenersrød *lysmester*

Gretar Sveinbjørnson *lysmester*

Silje Benedikte Flaaten *lysmester*

Jannicke Borg *lysbordoperatør*

Harald Lie *lysbordoperatør*

Erlend Østrem Nielsen *lysbordoperatør*

Ulf Scheerbarth *lysbordoperatør*

Bente Amundsen *lagleder*

Mats Grotmol *lagleder*

Helge Johansen *lagleder*

Tommy Ingebretsen *3D-animatør*

Eline Marie Solgård Andresen

Amund Breivik

Arild Gangdal

Audun Bull Hansen

Kim A Holm

Kjell Erik Johansen

Torben Jolma

Alexander Holm Larsen

Jannicke Rekvin

Per Christian Varran

Frank Merg *elektriker*

Lyd og Bildegruppe

Nicolai Nishino Ekeberg *gruppeleder*

Pål Søvik *lydtekniker*

Ken Ruben Theodorsen *lydtekniker*

Gerhard Hertzberg *lydtekniker*

Olaf Lommerud *video*

Alexander Istad *bildetekniker*

Rekvisittgruppe

Åge Sørumsaugen *gruppeleder*

Anne Kari Brekke

Pia Christina Jonsson

Shalom Ohayon

Audun Rossvoll

Ina Kathrine Røvang

Transportgruppe

Jon Ivar Kirkholt *gruppeleder*

Alf Jan Berg

Arne Rune Holter

Steinar Berg Larsen

Øyvind Sandersen

Verkstedseksjonen

Tom Lund *verkstedssjef*

Stefan Maassen *konstruktør*

Oddvar Nilsen *konstruktør*

Snekkerverksted

Marvin Helge Larsen *gruppeleder*

Kjell Holgersen *nestleder*

Ronny Borlaug

Linda Midtsund

Anne Helene Radoor

Dag Otto Jostad *lærling*

Dekorgruppen

Pål Erik Olsen *gruppeleder*

Nicklas Lindblom *rekvisittmaker*

Malersal

Justinus van Vliet *leder*

Hilde Dehli

Turid Ousland

Jannicke Lie

Stefania Raimondo *vikar*

Tapetserverksted

Hege Blom *leder*

Sofia Zenkova

Metallverksted

Berit Wiken *gruppeleder*

Freddy Kopaas

Kostymeseksjonen

André Bibow *kostymesjef*

Stine Sjøgren *systueleder*

Anniken Gulbrandsen *produksjons-*

koordinator

Cathrine Runhovde *produksjonskoordinator*

Damesystue

Kari-Anne Nilssen *leder*

Rakel Melvær Berge

Lisbeth Lunke Berg

Elen Beate Børresen

Gunnar Fon

Maria Jansson

Turid Knudsmoen

Rikke Anett Lamo *perm*

Siv Ellinor Landrø

Tonje Von der Lippe

Louise Wilhelmine Lund

Mariann Lund

Alexandra Fire Da Luz

Britt Lønaas

Maj Lisbeth Marman

Elisabeth Hustad Nonstad

Janne Opsahl

Babina à Porta

Inger Kari Rosten

Astrid Elisabeth Stang

Inger Bjørkavåg Sæhaug

Herresystue

Lise Guttormsen Eckbo *leder*

Berit Tjelmeland Adeler

Kari Elisabeth Dahl

Nina Dahl

Ruth Barrera Guerrero

Emma Kristine Haugen

Anna-Lena Jansson

Marianne Jensen

Guro Ballangrud Jøssang

Eli Ploompuu Kask

Regina Kruger

Nina Larsen

Halvard Leirvik

Hilde K. Bjørklund Olsen

Anette Rosendal

Pedro Tavares Sequeira

Ann-Merethe Skaug

Anett Steinseth

Maria Valsdottir

Anne Sofie Feden Aass

Karin Ølstad Aas

Solveig Aas

Farging/Patinering

Kari Alette Bækkevold *gruppeleder*

Katrine Dokken

Modist/Maskemaker

Ellen Haugane *gruppeleder*

Anne Vaagen Nestande

Gunn Rosnes

Maskør/parykkmaker

Per Ragnar Karlsen *gruppeleder*

Angela Christensen *perm*

Andrea Daniela Fischbacher

Therese Lia

Jaroslav Lange

Katja Langer

Monique AG Nielsen

Maxi Kowalke

Mette Høibak Pettersen

Heidi Elisabeth Rød

Katharina Solbrig

Anna Sveen

Anne Lise Lillian Winther

Vlasta Zakostelska

Tiiu Luht

Kostymearkiv

Anne Guri Brænders *gruppeleder*

Kostymelager

Hege Broen *gruppeleder*
Sara Paulina Cerda Arce

Skoverksted

Eva Solberg *gruppeleder*
Iren Godtfredsen
Marianne Moen

Sikkerhet

Thore Næss *sikkerhetssjef*

Plan- og engasjementservice

Øyvind Lunestad *plansjef*
Anita Dahlstrøm *plansjefens assistent*
Silje Hjelset Nygaard *plankonsulent /perm*
Alma Nedrelid *vikar*
Torill Nesøen *plankonsulent*

Scenerommet

Fredrik Glans *koordinator*

Inspisienter

Gunnar Bergstrøm *1. inspisient*
Janet Edin
Lars Kolstad
Johan Neergaard
Mari Karoline Skyberg
Karen Løken

Turné

Jan Helge Trøen *turnésjef*
Tove Bagroen *turnékonsulent*
Linn Kors sjøen *turnékonsulent*
Terje Boye Hansen *kapellmester*

Prosjekt Nytt Operahus

Karina Miller *prosjektleder omstillingsprogram*
Håkon Harv *prosjektleder PNO*

Kommersiell avdeling

Martin Biehl *kommersiell sjef*
Mona Rafn *sponsoransvarlig*
Anette Edmunds *sponsorkoordinator*
Karen Stenersen Lien *sponsorkoordinator*
Charlotte Arnø Storebakken *sponsorkoordinator*
Torill Aannerød Jensen *billettkoordinator*
Marit Brekke *arrangementskoordinator*
Eva Benedicte Gran *omvisningskoordinator*
Birgitte Vase *losjekoordinator*
Torggrim Linchausen *teknisk koordinator*

Økonomiavdeling

Elin Borander *økonomisjef*
Iinis Merete Laakso *økonomikonsulent*
Ingjerd Synnøve Langnes *økonomikonsulent*

Bente Gjerde *regnskapsleder*

Jostein Grøthe *regnskapskonsulent/perm*
Ingrid Mørk Karlsen *regnskapskonsulent*
Nilüfer Murat *regnskapskonsulent*
Kjærsti Theodorsen *vikar*

IKT avdeling

Knut Brotnow *IKT-leder*
Geir Erik Mortil *IKT-konsulent system-administrator*
Camilla Langseth *IKT-konsulent*
Andreas Sunde Trovik *IKT-konsulent*

HMS

May Brit Grønli *HMS-koordinator*

Arkiv

Bente Nordnes *konsulent dokumenthåndtering*

Personal/Lønn

Trude Rostad *konst. personalsjef*
Heid Hope *lønningssleder*
Trine Bryhn *lønningsskonsulent*
Toril Gote *personalkonsulent*
Janicke Lee Tombre *personalkonsulent*

Bedriftshelsetjeneste

Wenche Ferdinandsen *sykepleier/leder BHT*
Per Holck *lege*
Maria Benestad Astrup *fysioterapeut*
Michel Henri Desrochers *fysioterapeut*
Ranveig Sødal Raastad *fysioterapeut*
Rune Steen *massør*

Vedlikehold

Kjell Andersson *leder*

Renhold

Jorunn Rønningen *leder*
Nina Onsvåg Haugerud *nestleder*
Orquidia Berge
Hatidze Fetisi
Fisnike Fetisi
Yadira Torres Hernandez
Dzedije Redza
Zemrije Saciri
Irjet Sati
Reidun Saus

Resepsjon

Jorunn Kristensen *leder*
Gøril Eie
Odd-Geir Gundersen
Kirsten Nordhus
Kim Orveit *bud*
Kari Lise S. Eskeland Forset

EKSTERN STYREREPRESENTASJON

Den Norske Opera & Ballett har i 2008 vært representert i styrene for følgende organisasjoner/prosjekter:

/ Opera Europa *operasjef Bjørn Simensen*
/ Norsk teater- og orkesterforening *økonomi- og administrasjons direktør Bernt Bauge*
/ Styringsgruppen for Prosjekt Nytt / Operahus *økonomi- og administrasjons direktør Bernt Bauge*

ORGANISASJONER

Den Norske Opera & Ballett er medlem/medstifter i følgende organisasjoner:

/ Norsk teater- og orkesterforening *NTO*
/ Arbeidsgiverforeningen Spekter
/ Opera Europa
/ Visit Oslo
/ Dronning Sonja Internasjonale Musikkonkurranse
/ Ultima festivalen
/ Opera Norge

STIFTELSE

Den Norske Opera & Ballett forvalter følgende stiftelser:

/ Operaens stipendfond
/ Thorleif Dahls Ballettfond
/ Erling Kroghs sangerlegat

UTGIVER / DEN NORSKE OPERA & BALLETT

FOTO / ERIK BERG
DESIGN / INA BRÄTHEN
TRYKKERI / 07 GRUPPEN AS
OPPLAG / 1000

DEN NORSKE OPERA & BALLETT
KIRSTEN FLAGSTADS Plass 1
0150 OSLO

WWW.OPERAENNO / 21 42 21 00

